

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ГОДИНА V

5-6

»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Инж. Мирко Вернер, Синиша Остојић, Јован Јојкић, Риста Аћимовић, Михаило Јањић, Милорад Бировљев, Божидар Видовић и Милан Гавриловић

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира 25. Тел. бр. 40-277

Лист излази друге половине сваког месеца.

Све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Уредништво „Филателисте“ — Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

Инж. Ж. Ђорђевић: ТИТО ЈЕ НЕИЗБЕЖНА ПОЈАВА НАШЕГ И СВЕТСКО ИСТОРИСКОГ РАЗВИТКА — — — — —	81
С. Остојић: ПРИВРЕМЕНЕ СРПСКЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ . — ИЗДАЊЕ ОД 16. X. 1901 — — — — —	82
Инж. Ал. Ј. Петровић: АУСТРО-УГАРСКЕ ВОЈНЕ ПОШТЕ И ЖИГОВИ У СРБИЈИ 1914 ГОДИНЕ — — — — —	84
Б. С. В.: НАШИ УМЕТНИЦИ ГРАФИЧАРИ. — МАТЕ ЗЛАМАЛИК — — — — —	86
Инж. Б. Мазаловић: ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПРЕДЕЛИ НА МАРКАМА — — — — —	87
Бран. Новаковић: ДЕФИНИТИВНА КАТАЛОГИЗАЦИЈА ЦЕЛИНА ПРЕД-РАТНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ — — — — —	91
Драг. Новак: ГДЕ СПАДАЈУ СРПСКЕ НОВИНСКЕ МАРКЕ ИЗ 1866 ГОДИНЕ — — — — —	93
Др. С. Енсмингер: ПОТРЕБА ОРИЈЕНТАЦИОНОГ ПЛАНА У ЕМИСИОНОЈ ПОЛИТИЦИ НАШИХ МАРКА — — — — —	94
Б. М.: ИЗДАЊА ЗА АУТОМОБИЛСКО-МОТОЦИКЛИСТИЧКЕ ТРКЕ У ЈУ-ГОСЛАВИЈИ — — — — —	96
Сабо Золтан: МАРКЕ СУ РЕПРОДУКЦИЈЕ СВЕТСКИХ РЕМЕК-ДЕЛА! — — — — —	98
— ЧУДНА УПОТРЕБА ПОШТАНСКЕ МАРКЕ — — — — —	99
Ђ. Груборовић: ДА ЛИ ФИЛАТЕЛИЈА ЗАСЛУЖУЈЕ ОЗБИЉНУ ПАЖЊУ? — — — — —	100
— МАКСИМАФИЛИЈА — — — — —	102
— КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ — — — — —	103
— НАШЕ МАРКЕ — — — — —	106
— НАШЕ ЦЕЛИНЕ — — — — —	107
— НАШИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	108
— НОВЕ МАРКЕ — — — — —	108
— ПРЕГЛЕД ЦЕНА МАРКА ЗОНЕ „Б“ У 1953 ГОДИНИ — — — — —	116
— ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ — — — — —	117
— ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ — — — — —	120

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Comité de rédaction: ing. Aleksandar J. Petrović, ing. Mirko Verner, Siniša Ostojić, Jovan Jojkić, Rista Aćimović, Mihailo Janjić, Milorad Birovljev, Božidar Vidović et Milan Gavrilović

Rédacteur en chef: Aleksandar J. Petrović, Vojvode Dragomira 25, Tel. 40-277.

La Revue paraît au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscripts, commandes, réclamations et tout se qui se rapporte à la Revue doit être envoyé à l'adresse: Uredništvo »Filateliste«, Belgrade, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne se renvoyent pas.

ПАЖЊА!

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН
УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ
„ФИЛАТЕЛИСТЕ“ 104 — Т — 502

Цена овог
броја дин.

40

Већи радови су му композиција „Робље“, којом је инспирисан из времена окупације, и слика „Рањени партизан“, која се налази у централној библиотеци Дома Југословенске народне армије.

За нас, филателисте, Зламалик је дао неколико лепих цртежа за марке. Његов је цртеж марке издате у спомен годишњице ослобођења Београда (1945), познате међу филателистима под именом „20 октобар“. Сем тога, цртежи марака за словенски конгрес у Београду (1946) су његови и Сретена Докића, а он је израдио и цртеже за марке

за V конгрес КПЈ 1948 године, као и за службене марке (1946).

Данас је Зламалик члан УЛУСА, и професор на академији примењених уметности. Прошле године у септембру приредио је велику изложбу својих радова. И сада ради на илустрацијама многих наших нових издања књига, а нарочито на омладинској и дечијој књижевности. Његов цртеж за грб НР Србије примљен је и награђен. Мате Зламалик је члан Савета за израду марака при Главној дирекцији пошта.

Инж. БРАНКО МАЗАЛОВИЋ

Југословенски предели на маркама

— Тематска збирка —

Од појаве прве поштанске марке у Србији (1866) до данас издато је на територији данашње Југославије преко 2.500 поштанских марака. Тако велики број марака је издат због тога, што је на територији Југославије до 1918 године постојало неколико поштанских управа, које су издавале марке, а за време II светског рата Југославија је била подељена на неколико подручја, на којима су се издавале марке, посебно за свако подручје. Међу свим овим маркама има врло ретких и скувих марака, и то како старих — класичних (Србија, Црна Гора), тако и доцнијих (провизорних и др. издања). Због тога многи, па и напреднији сабирачи одустају од сабирања свих марака издатих на територији Југославије. Неки сабирају само марке издате од 1921 године, а неки пак само марке од 1945 године. Да би се ипак проширио обим сабирања наших марака, могу се и само од југословенских марака стварати лепе тематске збирке. Тако је лепа збирка по теми „Југословенски предели на маркама“, која је овде обрађена.

Прегледом ове збирке може се констатovati: 1) Да је већина марака са пределима издата за време окупација (окупација Босне и Херцеговине, окупација Југославије за време II светског рата), а да се и у последње време у Југославији много више водило рачуна о издавању марака са сликама наших предела. — 2) Да су се нека места (Београд, Блед, Дубровник и др.) јављала више пута на маркама, док у Југославији има још много лепих и историски знаменитих места и предела, који нису ни једанпут приказани. Марка је опробано пропагандно средство, те би требало наставити с издавањем марака с тим мотивима. — 3) Да су наши предели и знаменити објекти приказани и на маркама Бугарске, Немачке и Сан Марина. И ове марке, иако нису издања наших поштанских управа, треба уврстити у ову тематску збирку.

Овде су по азбучном реду уређени сви наши предели, градови, архитектонски и други наши споменици са кратким описима.

Авала. — Планина у близини Београда; излетиште Београђана. На Авали је подигнут споменик Незнаном јунаку, чија се слика налази на свим маркама пригодне серије (од 4 марке), коју је Југославија издала 1939, поводом освећења тога споменика.

Бањалука. — Град у Босни, на реци Врбасу, у лепом шумовитом пределу; индустриско место (фабрика дувана и др.). Чувена по Бањалучком велеиздајничком процесу (1915—16). Т.зв. Н.Д.Х. издала је марку од 100 куна са сликом Бањалукe у серији „крајобрази“ из 1941/42 г. Иста је марка издата са иницијалима „Ф. I.“ 13. VI. 1942, поводом филателистичке изложбе у Бањалуци.

Београд. — Главни град Југославије; њен политички, културни и привредни центар. Слике Београда налазе се на југословенским маркама:

1) 1932 г. једна марка од $1\frac{1}{2}+1\frac{1}{2}$ д. из серије издате поводом Веслачког шампионата Европе (поглед са Саве).

2) 1938. Серија марака од 4 вредности с истом сликом ланчаног моста преко Саве и куле на Сајмишту; издање поводом I међународне аероизложбе у Београду.

3) 1939. Серија од 4 марке, са сликом тврђаве, Саборне цркве и куле Небојше, издате поводом међународних ауто трка и мототрка у Београду.

4) 1940. Редовна марка за ваздушну пошту од 50 дин. са сликом ланчаног моста преко Саве. — Ова је марка прештампана за време окупације, у Србији и Словенији.

5) 1946. Марка од $2\frac{1}{2}$ дин. у серији издатој поводом Словенског конгреса у Београду (Слика весника победе).

6) 1947. У редовној авионској серији на вредностима од 0.50, 2 и 10 дин. са сликом калемегданске терасе и једног дела тврђаве.

7) 1948. Серија марака од 4 вредности издате поводом Дунавске конвенције у Београду, са сликом моста преко Саве.

8) 1951. Редовна авионска марка од 100 дин., с изгледом Београда и реке Саве с мостом преко ње.

9) 1951. Блок с марком под 8) издат за филател. изложбу у Загребу.

10) 1952. Допунска вредност од 500 дин. за авионску пошту, са сликом као на 8).

11) 1952. Марка од 15 дин. са сликом Београда из XVI века издата за I југословенску филател. изложбу после рата у Београду.

Блед. — Блед с околином спада у најлепше пределе у Југославији. Планинско летовалиште и купалиште на Бледском језеру у Словенији; средиште зимског спорта. Слике Бледа на југословенским маркама:

1) 1932. Марка од $1+1/2$ дин. из серије „Веслачки шампионат Европе“.

2) 1934. Редовна авионска марка од 1 дин.

3) 1951. Редовна авионска марка од 50 дин.

4) 1951. Авионска марка од 50 дин. са сликом као 3), с претиском, издата за I светски шампионат падобранаца на Бледу.

Поврх ових налази се слика Бледа и на марки од $6+9$ пф., издатој 1941 г. поводом окупације једног дела Словеније (Цумштајн бр. 814).

Бока Которска. — Залив на нашем јужном Јадрану, подељен у више затона и драга, са високим и стрмим странама; има неколико лепих купалишта. Главна места Котор и Херцегови. Панорама Боке на марки од 20 дин. из редовне авионске серије из 1951 год.

Боровница. — На прузи Љубљана—Трст. Код Боровнице се налази врло леп железнички вијадукт, чија се слика види на марки од 20 цент. из серије издате 1945 г., за време немачке окупације, за окупирану Словенију. — У близини Боровнице налази се водопад, чија је слика на марки од 1.50 лире у истој серији. — После ослобођења ове марке су прештампане за провизорно издање Словеније.

Будва. — Варошица и морско купалиште на Црногорском приморју. Слика Будве на марки од 2 лире из авионске серије издате 1943 г. за време италијанске окупације Црне Горе.

Вараждин. — Град у Хрватској; са ста-

ром тврђавом и са сумпоровитом термалном бањом у близини. Слика Вараждина на

марки од 0.75 куна из серије „Крајобрази“ из 1941 г. — После ослобођења употребљена за провизорно сплитско издање (10 куна / 0.75).

Велебит. — Планински масив између Лике и Јадранског мора. Његова слика на 1 куна из серије Н.Д.Х. „Крајобрази“ 1941 г. — Иста марка употребљена за провизорна издања после ослобођења: Сплитско (10/1 к.), загребачко (40/1 к.) и мостарско (40/1 к.).

Велес. — Град на Вардару у Македонији. Слика Велеса налази се на бугарској марки од 1 стот. бугарског пригодног издања 1917 г. (Цумшт. бр. 109).

Вишеград. — Варошица на Дрини. Стари мост на Дрини код Вишеграда на 72 х. издања за Босну и Херцеговину од 1912 г.

Врбас. — Река у Босни. Пејзаж из долине Врбаса на 10 х. издања 1906 и 1910 г. за Босну и Херцеговину. — Марка из 1906 прештампана са повишењем цене у 1914 и 1915 г. као ратна добротворна издања, а она из 1910 употребљена 1918 за провизорно издање с претиском „Држава С.Х.С. / Босна и Херцеговина“.

Гаревица. — Висорава код Даросаве, са сликом краља Петра на бојишту на свих 7 вредности серије из 1914 г. Србије.

Госд Матуљак. — Климатско место у Јулисним Алпима у Словенији. Слика на 3 дин. редовне авионске серије из 1951 и на допунској вредности од 100 дин. из 1952 г.

Голубац. — Варошица на Дунаву у Србији са старом тврђавом, чија се слика налази на $2+2$ дин. из 1939 г. из серије за дом ПТТ чиновника у Београду.

Горњак. — Манастир на Млави у Горњачкој клисури у Србији; задужбина кнеза Лазара из 1379 г. Слика на 12 дин. из серије „Српски манастири“ из 1942 г. окупиране Србије.

Девин. — Градић на морској обали у Словеначком приморју. Његова слика на 2 лире издања за бив. зону Б из 1915 г.

Демир Капија. — Живописна клисура Вардара. Слика клисуре на $1+1$ дин. а болнице на $1.50+1.50$ дин. из добротворне серије у корист болнице у Демир капији. — 1917. Бугарска марка од 2 лева (Цумшт. бр. 115) са сликом Демир капије.

Добој. — Град у Босни, са старом тврђавом. Његова слика на маркама од 1 х. издања за Б. и Х. из 1906 и 1910 г.

Добро Поље. — На планини Нице, на граници Југославије и Грчке. На њему је за време I светског рата у битци од 14 и 15 IX. 1918 извршен пробој Солунског фронта. На марки Југославије од $50+50$ пара из добротворне серије из 1931 г. у корист подизања споменика српских ратника у Паризу је слика Доброг Поља.

Долењско. — Један део Крањске; налази се између Љубљанског поља и Жумберачких планина. Пејзаж са Долењског на 20 лира из окупационе серије из 1945 г.

— Употребљена и за провизорно издање за Словенију после ослобођења.

Дрина. — Река између НР Србије и НР Б. и Х. Пејзаж са Дрине на 4 куна из серије Н.Д.Х. „Крајобрази“ из 1941 г. После ослобођења употребљена за провизорна издања: сплитско (20/4 к.) и мостарско (50/4 к.)

Дубровник. — Град на нашем јужном приморју; спада у најинтересантније и најлепше приморске градове. Његове слике на маркама:

1) 1934. Редовна авионска марка Југославије од 50 пара.

2) 1941. Марка Н.Д.Х. од 6 куна из серије „Крајобрази“.

3) 1942. Марка Н.Д.Х. од 4+4 куна из добротворне серије — „За хрватска крила“.

4) 1945. Провизорна издања Д.Ф.Ј.: сплитско (20/6 к.) и мостарско (50/6 к.).

5) 1947. Редовна авионска марка ФНРЈ: 1, 5 и 20 дин.

6) 1950. Марка од 20 дин. из серије за Шаховску олимпијаду у Дубровнику.

7) 1950. Марка од 20 дин. из серије за III ваздухопловни слет у Руми.

8) 1951. Марка од 30 дин. из редовне авионске серије.

Дурмитор. — Простране планине, највиша у Динарском систему. Његова слика на 20 лира из авионске серије издате 1943 г. за Црну Гору за време италијанске окупације.

Бевђелија. — Варошица у Македонији. Њена слика на марки Бугарске из 1917 г. од 3 лева (Цумшт. бр. 116).

Бердап. — Пробојница Дунава кроз Карпате, највећа у Европи. Мотив из Бердапа на 1 дин. из серије за ваздушну пошту издања 1951 г.

Жича. — Манастир у Србији; задужбина краља Стевана Првовенчаног (1207—1220). Слика манастира на 7 дин. из серије „Српски манастири“ издате 1942 г. у окупираној Србији. — После ослобођења иста марка употребљена са претиском новог назива државе и са повећаном вредношћу 7+3 дин. Постоје два провизорна издања — са и без заштитне мрежице.

Жужемберк. — Варошица и летовалиште у Словенији. Крај Жужемберка су лепа слапови реке Крке; са развалинама старог града Турјачане. Слика на 3 лире из 1945 г. — Иста марка употребљена са претиском новог назива државе после ослобођења.

Загреб. — Главни град, индустријски, трговачки и културни центар Хрватске. У њему се сваке године одржава међународни велесајам. — Мотиви из Загреба налазе се на овим маркама:

1) 1932: 4+1 дин. из серије „Веслачки шампионат Европе“;

2) 1940: редовна марка за вазд. пошту од 40 дин. — Ова марка је 1941, за време окупације, издана са претисцима: у Србији (две) и у Словенији.

3) 1941: серија од 2 вредности с мотивима из старог Загреба, издата за II филат. изложбу.

Ове марке у промењеним бојама, припремљене за изложбу у Слав. Броду, која је требала да се одржи 13—20. IV. 1941. Ратом спречено одржавање изложбе и пуштање у течај ових марака. Ове марке издате су исте године с претиском у златној боји у Н.Д.Х.

4) 1941: 2 к. из серије „Крајобрази“ Н.Д.Х., са еликом катедрале. — 1942: иста марка са претиском 25 б. / 2 к.

5) 1942: Иста марка у промењеној боји из спомен серије о првој годишњици Н.Д.Х. с пригодним претиском.

6) 1943: пригодна марка од 18+9 к. Н.Д.Х. са сликом Маријине цркве, издата за филат. изложбу у Загребу.

7) После ослобођења провизорна издања с претисцима на маркама од 2 к.: сплитско (20 к. / 2 к.), загребачко (80 к. / 2 к.) и мостарско (50 к. / 2 к.)

8) 1951: 5 д. у серији за прославу десетогодишњице народног устанка у Хрватској са сликом споменика „преноса рањеника“.

Зелењак на марци од 1.50 к. издања НДХ „Крајобрази“ из 1941 г.

Земун. — Град на ушћу Саве у Дунав; саставни део Београда. Слика зграде команде ваздухопловства на 5 к. на серији Н.Д.Х. „Крајобрази“ из 1941. — После ослобођења иста марка с претисцима као провизорно издање: сплитско (20 к. / 5 к.), загребачко (20 к. / 5 к.) и мостарско (50 к. / 5 к.).

Јајце. — Град у Босни, на ушћу Пливе у Врбас; са величанственим водопадом на Пливи. У Јајцу је 29. XI. 1943 одржано II заседање АВНОЈ-а. — Слика Јајца на маркама:

1) од 3 х. из 1906 за Босну и Херцеговину;

2) од 2 кр. из 1906 за Босну и Херцеговину;

3) од 3 х. из 1910 спомен издање за Босну и Херцеговину;

4) од 2 кр. из исте серије као под 3);

5) привремено издање из 1918 г., марке под 3) и 4) са претисцима „ДРЖАВА С.Х.С. / Босна и Херцеговина“, а и са новом вредношћу „3 К.“ на 3 х.

6) Марка под 2) с претиском „КРАЉЕВСТВО С. Х. С. / Босна и Херцеговина“;

7) Редовна марка за вазд. пошту од 2 д. издање Југославије из 1934 г.

8) Марка од 50 б. из 1941 г. из серије Н.Д.Х. „Крајобрази“ са сликом водопада. — После ослобођења иста марка с претисцима као провизорно издање: сплитско (10 к. / 50 б.), загребачко (160 к. / 50 б.) и мостарско (10 к. / 50 б.).

9) од 3 и 5 д. издање ФНРЈ с партизанским мотивима, са сликом града Јајца и водопада. Марка од 3 дин. смеђе и црвене боје и са претиском ФНРЈ на маркама црвене и ружичасте боје. Марка од 5 д. маслинасто-зелене и плаве боје и са претиском ФНРЈ на маркама плаве и светло-плаве боје. — Марке од 3 д. црвене и 5 д. плаве боје с претиском „STT / VUJA“.

Језеро. — Место у Босни на реци Пливи. Марке од 35 х. издања за Босну и Херцеговину из 1906 и 1910. — Марка из 1910 употребљена за провизорно издање са претиском „Држава С.Х.С. / Босна и Херцеговина“ и нове вредности 90 х. / 35 х. у 1918 години.

Кајмакчалан. — Највиши врх на планини Ниџе, на коме су 1916 г. вођене огорчене борбе између српске и бугарско-немачке војске. Слика Кајмакчалан на 3+1 д. из 1931 у добротворној серији у корист подизања споменика српским ратницима у Паризу; — слика капеле на Кајмакчалану на 1.50+1.50 д. из серије у корист Звезе бореваца у Љубљани из 1941 г.

Каленић. — Манастир у Србији, саграђен у XIV веку, за владе деспота Стевана. Слика на 1 д. из серије „Српски манастири“ за Србију под окупацијом из 1942 г. и на добротворном издању за пострадале у Нишу 1943 г. (1+3 д.).

Калник. — Планина у Хрватској. Марка за вазд. пошту од 20 д. из 1951 г. из серије за Међународни конгрес планинара.

Клис. — Варошица близу Сплита; познат по борбама вођеним између ускока и Турака; са старим градом. Његова слика на 12 куна из серије Н.Д.Х. „Крајобрази“ из 1941.

Коњиц. — Варошица у Херцеговини. Његове слике на маркама:

1) 60 х. из допунске серије Босне и Херцеговине из 1912, са сликом моста.

2) од 5 куна црне боје издање Н.Д.Х. из серије „Крајобрази“ са сликом једног дела града и моста.

3) марка под 2) у промењеној, смеђе-карминастој боји, са пригодним претиском; издата 1942 о прослави прве годишњице Н.Д.Х.

Копаоник. — Планина у Србији; излетиште планинара, са планинарским домом. На њему се налази гроб српског природњака Јосифа Панчића. Слика Копаоника с планинским домом на 3 д. из авионске серије издате за скупштину Међународног савеза планинара 1951 г.

Копар (Capodistria). — Град у Истри. Слика Копра на маркама за С.Т.Т.: за вазд. пошту од 100 лира из 1949 г.; иста марка са претиском 30 д. / 100 л.; на 5 д. за вазд. пошту из серије за УПУ издата 1952.

Костањевица. — Варошица у Словенији. Слика самостана у Костањевици на 2 лире у серији из 1945, за време немачке окупације.

Кочевје. — Варошица у Словенији. Слика његова на 1.25 лира из серије из 1945 за време немачке окупације.

Крижна Јама при Ложу. — Карсна пећина код Ложа у Словенији. Њена слика на марци од 5 цент. из серије издате 1945 за време немачке окупације. — Иста марка употребљена са претиском за провизорно издање после ослобођења 1945 г.

Крка. — Река у Словенији. Пејзаж са Крке на слици марке од 5 лира из серије издате за време немачке окупације 1945. — Иста марка употребљена за провизорно издање после ослобођења 1945.

Лазарица. — Црква у Крушевцу у Србији, коју је подигао 1371 кнез Лазар. Слика на 50 пара из серије „Српски манастири из 1942, за време окупације Србије. — Са претиском и доплатком (0,50+2 д.) у добротворном издању из 1943 г. за пострадале у Нишу.

Ловћен. — Планина изнад Боке Которске у Црној Гори. На врху Ловћена је гробница Петра Петровића Његоша. Слика Ловћена на маркама:

1) од 5 и 10 цент. из серије „Слике из Горског Вијенца“ из 1943, из времена италијанске окупације Црне Горе.

2) од 5 лира за вазд. саобраћај из истог времена.

3) провизорног издања из 1945: 1 лира / 5 цент. и 20 лира / 5 лира.

Љубљана. — Главни град Словеније. Његове слике на маркама:

1) на маркама за вазд. саобраћај Југославије из 1937 од 2.50 и 30 д. — За време окупације ове марке с претиском употребљене за провизорна издања у Србији, Словенији и Црној Гори.

2) Исте марке од 30 д. са пригодним претиском и са новом вредношћу 2+2 д. у добротворној серији Лиге против туберкулозе 1940.

3) од 50+50 пара из серије „Звезе бореваца“ из 1941 г., са сликом споменика јунацима погинулим у Првом светском рату.

4) на маркама од 25 и 75 цент. и од 1 лире из серије издате за време окупације 1945: са сликама на 25 ч. пејзажа из околине Љубљане, на 75 ч. једног дела града с мостом и на 1 л. старог града. — Исте

марке употребљене после ослобођења за провизорно издање.

5) на 2 д. из серије издате 1949 поводом прославе стогодишњице југословенских железница.

Љубостиња. — Манастир у Србији, задужбина кнегиње Милице из краја XIV века. Слика манастира на 3 д. из 1941 г. у серији „Српски манастири“, два издања: у плавој и црвеној боји. — Марка у црвеној боји употребљена за добротворно издање 1943 г. са претиском за пострадале од бомбардовања у Нишу. — После ослобођења употребљена иста марка с повећаном вредношћу 3 + 2 д.: 1944 са и без заштитне мрежице.

Манасија. — Манастир у Србији, задужбина деспота Стевана. Његова слика на 2 д. из серије „Српски манастири“ из 1941 г. — Године 1943 употребљена за добротворно издање са претиском са доплатком у корист пострадалих од бомбардовања у Нишу.

Марибор. — Град у Словенији. Слика Марибора на 3+7 пф. из немачке серије, издате 1941 г. (Цумшт. бр. 813).

Мостар. — Град у Херцеговини, са каменим мостом преко Неретве из XVI века, чија се слика види на свима маркама:

6) од 10 д. за вазд. пошту из 1934 г.

7) од 6 д. за вазд. пошту из 1951 г.

8) марка под 7) у зеленој боји с претиском „ZEFLIZ 1951“ издата за филат. изложбу у Загребу.

9) од 200 д. за вазд. пошту из допунског издања 1952.

Неретва. — Река у Херцеговини. Пејзаж са Неретве на слици марке од 5 х. издања за Босну и Херцеговину из 1906 и 1910 г. Ова марка из 1906 са претиском употребљена у добротворним издањима 1914 и 1915, а она из 1910 г. употребљена је после ослобођења 1918 за провизорно издање с претиском „ДРЖАВА С.Х.С. / Босна и Херцеговина“.

Ниш. — Град у Србији. Слика једног дела тврђаве на бугарској марци из 1917 г. од 30 ст. (Цумштајн бр. 113).

Обод. — Брдо изнад Ријеке Црнојевића у Црној Гори, на коме је била прва српска штампарија 1493 г. Поводом 500-годишњице изума штампе (Гутенберга) Југославија је издала марку од 5.50 д. са сликом Обо-да и моста код Црнојевића Ријеке.

Озаљ. — Село на Купи са развалинама истоименог града и великом хидроелектрич-

1) од 2 и 20 х. за Босну и Херцеговину из 1906;

2) од 2 и 20 х. за Босну и Херцеговину јубиларног издања из 1910;

3) од 2 х. из 1910 употребљена 1918 за провизорно издање за Б. и Х.

4) марке под 2) употребљене после ослобођења 1918 за провизорно издање с претиском „ДРЖАВА С.Х.С. / Босна и Херцеговина“: 20 х. и 10 к. / 2 х.

5) добротворно издање са доплатком у корист инвалида из 1919 г. са претиском нове вредности 20+10 х. / 20 х. из издања од 1906.

ном централом. Слика Озаља на 25 б. из серије „Крајобрази“ НДХ из 1941 г. — Иста марка употребљена после ослобођења за провизорна издања: сплитско (10 к. / 25 б.), загребачко (400 к. / 25 б.) и мостарско (10 к. / 25 б.).

Опленац. — Брдо у Шумадији у Србији. Слика цркве на Опленцу види се на маркама: авионској од 3 д. из 1934 г., на истој марци са црним оквиром из 1935 г. и на маркама „Мале антанте“ из 1937 г. од 3 и 4 д.

(Наставиће се.)

БРАН. НОВАКОВИЋ

Дефинитивна каталогизација целина предратне Југославије

Обраду наших целина између два рата извршио је наш познати филателистички радник, Драган Новак, у предратном „Филателисти“. На његову обраду не би се имало што приговорити, али, на жалост, она није била довршена или, боље речено, потпуна је за период од 1918 до 1937 године. Заједничка издања обрађена су у „Филате-

листи“ бр. 1 и 2 за 1939 годину под насловом „Југословенске цјелине“, док су у ранијем годишту (за 1938 г.) у бр. 1, 2, 3, 5, 6 и 11 под истим насловом обрађена покрајинска провизорна издања, која су била у употреби од 1918 до 1926 године.

У овом чланку ми ћемо сада допунити обраду од онога места, где је Новак стао

тј. од 1937 године до, закључно, 1941 г. (године слома краљевине Југославије).

Претходној обради Д. Новака треба додати једну допуну. Код бр. 29—31 треба исправити, односно допунити:

Дин. 0.75: 1. Слика базилике с pročеља,
2. Слика базилике са стране,

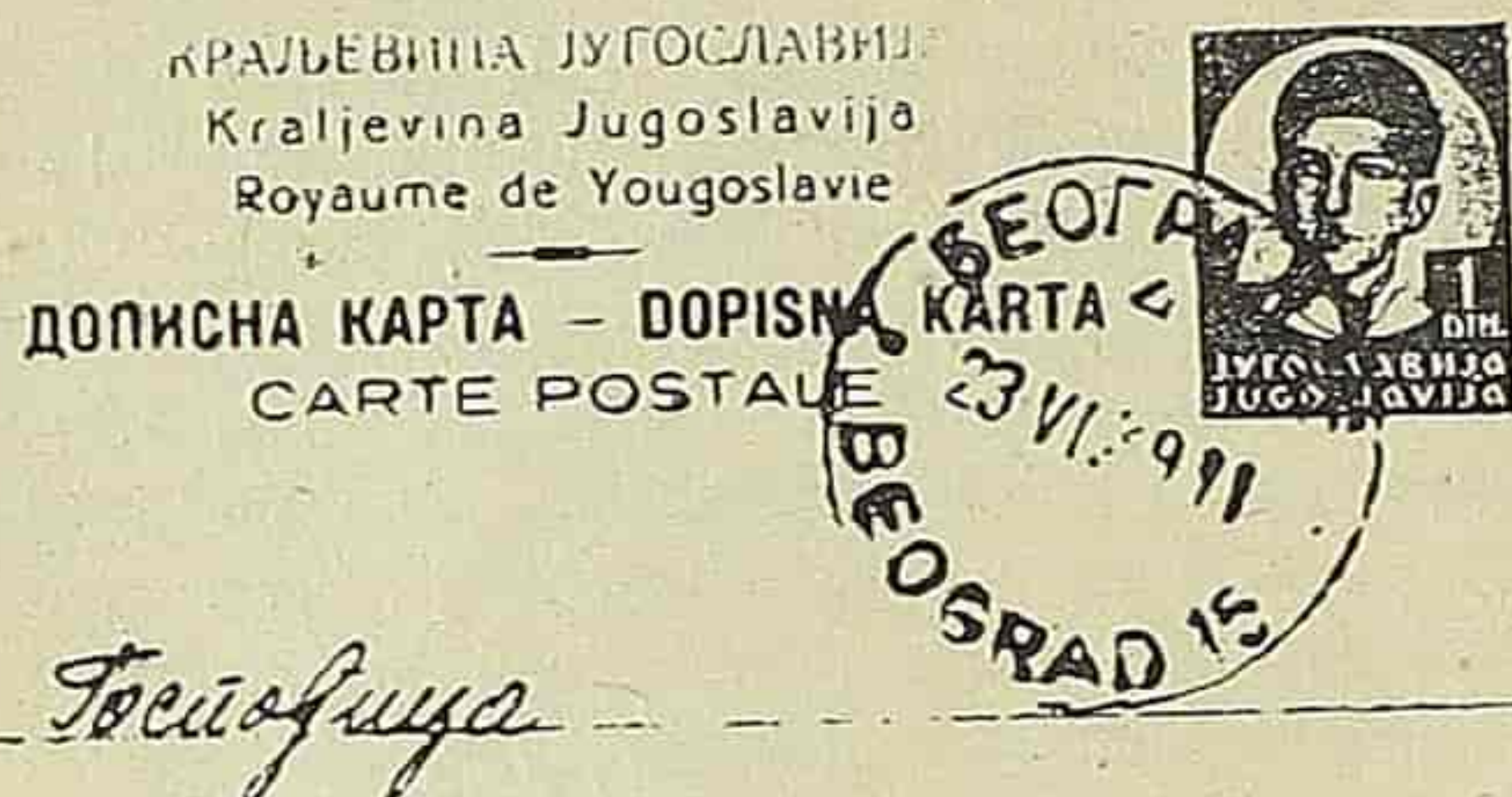
3. Слика Св. Ђирила и Методија.

Дакле слика Св. Ђирила и Методија постоји код свих вредности: 0,75, 1.50 и 2 динара тј. код бр. 29, 30 и 31.

А сад да наставимо:

32. 1937. — 1 динар зелена, жућкаст картон.

Редовна дописна карта с вредносном ознаком слике Петра II у малом формату;

издата због повишења тарифе за унутрашњи саобраћај од 1 јула 1937. Ова карта је истог типа као она под бр. 22.

*

1938 године пуштено је у тецај IV издање дописних карата са сликама. Рад Литографије Беранек у Београду. Вредносна ознака слика Петра II у малом формату од 1 дин. На левој страни карата налазе се слике, уоквирене, са одговарајућим текстом испод њих, у једној од даље наведене четири боје. На десној страни, изнад пет адресних линија, у горњем десном углу је вредносна ознака у зеленој боји, а између ње и слике текст у 3 реда „KRALJEVINA JUGOSLAVIJA / ДОПИСНИЦА / CARTE POSTALE“ у боји слике. Штампа слаба.

33. — 1 дин. зелена, бели картон.

а) Боја слике, текста и адресних линија сива,

б) Боја слике, текста и адресних линија зелена,

в) Боја слике, текста и адресних линија смеђа,

г) Боја слике, текста и адресних линија маслинаста.

У „Филателисти“ бр. 3 за 1938 г. дат је овај податак:

„На овим картама штампано је sukcesивно 320 разних слика наших предела, и то свака слика у 4 боје. Укупно је штампано 15,000.000 комада, и то подједнако од сваке слике и сваке боје, па према томе треба да буде од сваке слике 46.875 комада“.

*

1938 године пуштено је у тецај и V издање дописних карата са сликама у бакротиску Југословенске тискарне у Љубљани. Штампа добра. Све остало као под бр. 33.

34. 1 дин. зелена, бели картон.

а) Боја слике, текста и адресних линија сива,

б) Боја слике, текста и адресних линија зелена,

в) Боја слике, текста и адресних линија смеђа,

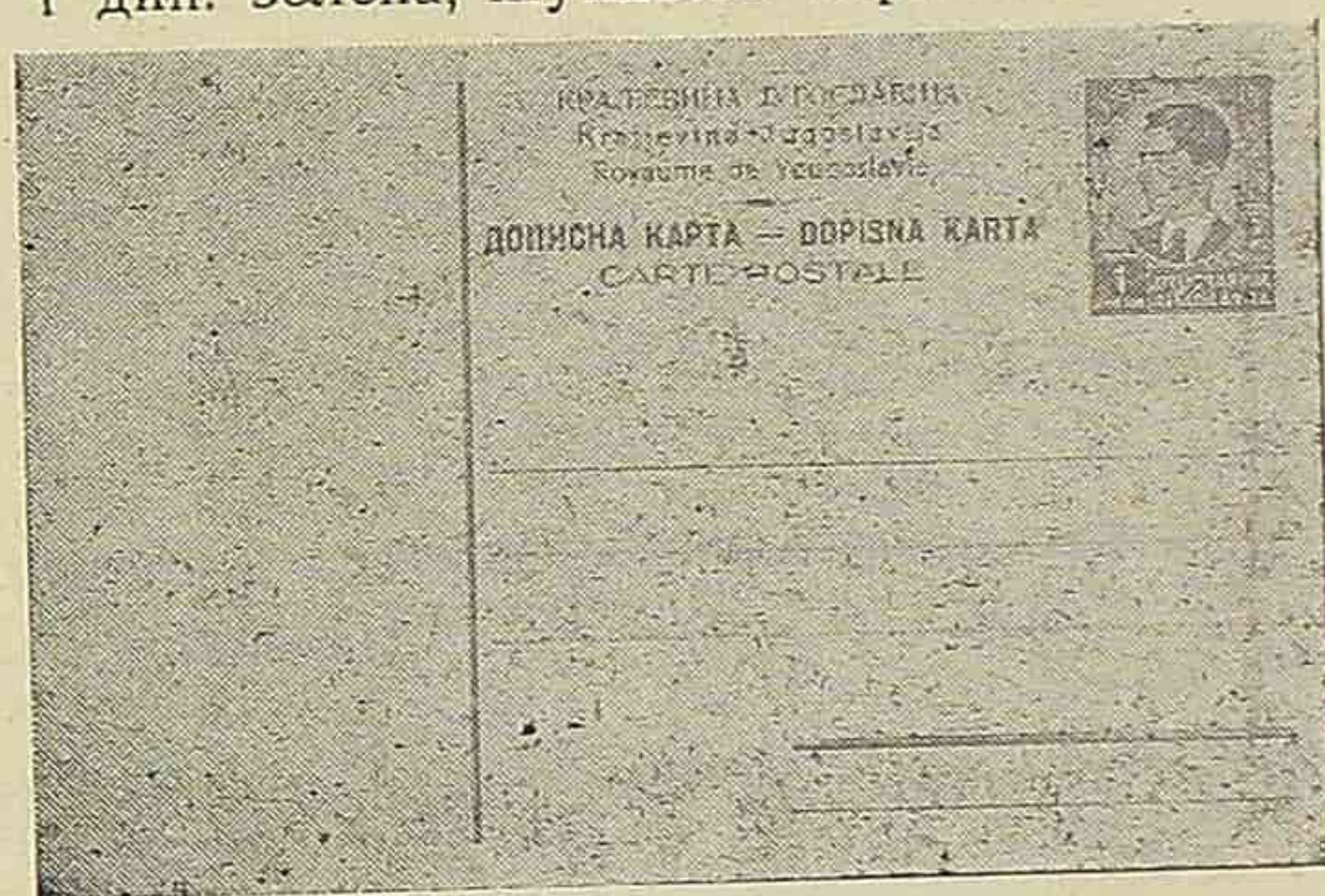
г) Боја слике, текста и адресних линија плава.

Према „Филателисти“ бр. 5 за 1938 г. постоје три боје; 320 разних слика и тираж од 15,000.000 ком.

И IV и V издање, као и претходно III издање дописних карата са сликама била су редовна издања, за разлику од I и II издања и спомен издања „Жича“ и „Ђирило и Методије“ (базилика на Дувањском пољу), која су била добротворна.

35. 1940. Редовна дописна карта (типа бр. 31) са вредносном ознаком слике Петра II у великом формату.

1 дин. зелена, жућкасти картон.

Са овим би смо завршили каталогизацију југословенских целина заједничких издања у периоду од 20 година тј. 1921—1941 г.

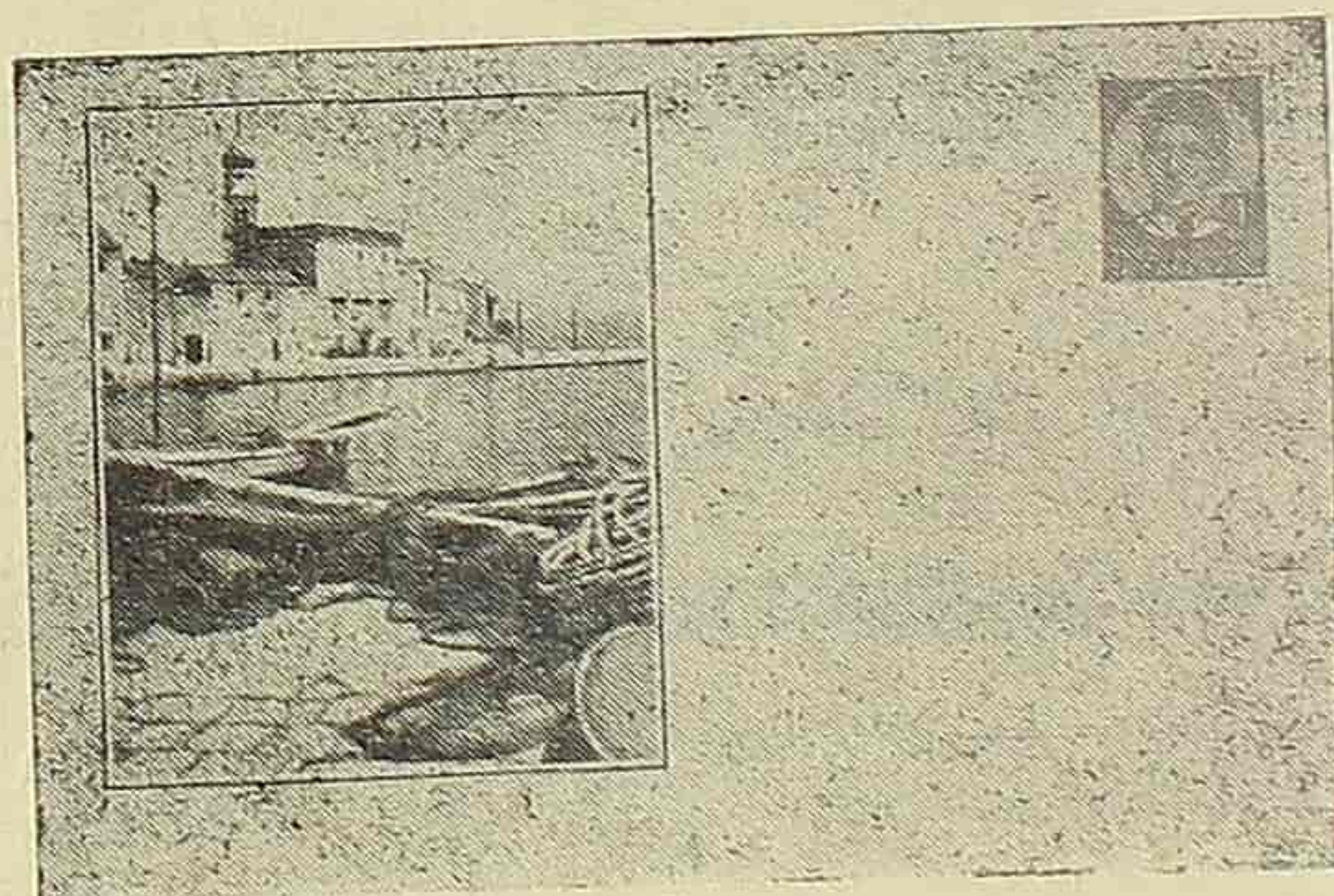
*

На крају да се поближе осврнемо на издања са сликама из 1938 године (IV и V издање).

Основне разлике између ових издања су:

IV издање (бр. 33)

Литографија Беранек у Београду

1) литографија

2) лоша и мутна израда

3) боје: а) плавичасто-сива

б) светло-зелена

в) светло-смеђа

г) маслинаста

- 4) ситнији текст заглавља
- 5) величина слике $72 \times 59\frac{1}{2}$ мм
- 6) текст испод слике у антиква
- 7) ситнатура „ФОТО PUTNIK“ испод левог доњег угла слике каткад недостаје
- 8) Због ширине слике има се често осећај да је дубина слике већа.

V издање (бр. 34)

Југословенска тискара у Љубљани

- 1) бакротисак
- 2) добра и јасна штампа
- 3) -боје: а) црно-сива
б) тамно-зелена
в) тамно-смеђа
г) плава
- 4) крупнији текст заглавља
- 5) величина слике 70×60 мм.
- 6) текст испод слике у гротеску
- 7) сигнатуре има редовно
- 8) Клише је смањен, па је слика приближна.

Услед овога (под 8) дешава се да је слика нешто измењена или чак толико приближна позадини да се изглед слике сасвим мења. Најкарактеристичнији је случај са сликом Голупца, где су хриди (код V издања)

приближне толико, да се може говорити чак о сасвим другом снимку. Код већине слика ипак је то неосетно или једва осетно изведено.

Подаци којима располажемо, су из пред-ратног „Филателисте“; то су у ствари две анонсе.

У „Филателисти“ бр. 3 из 1938 године налази се први податак под насловом „Дописне карте са сликама“. Он је и рађен према подацима Министарства П.т.т. У њему је, поред онога што смо већ навели код дописнице бр. 33, наведено још да је свака слика штампана у 4 боје: плавој, маслинастој, смеђој и зеленој, као и то да је свака дирекција пошта добила карте са сликама оних предела, који се налазе на подручју дотичне дирекције; само Дирекцији Нови Сад, која је имала најмање слика дате су карте са сликама предела скопљанске дирекције. Затим је дат попис слика на картама по дирекцијама.

Већ у броју 5 за исту годину објављена је друга notiца: „Пошто су дописне карте са сликама штампане у литографији Беранек, биле испод сваке критике, то је Министарство птт решило да штампа нове карте у бакротиску код Југословенске тискарне у Љубљани. Биће штампано 15 милиона карата са 320 слика у 3 боје. Слике ће са малим изузецима бити исте као и код првих карата.“

То су једини подаци, са којима располажемо, али, на жалост, и у много којечему и недостатни, а и нетачни. Предусретљивошћу Инж. Цветка Јоановића и помоћу његове и моје збирке, као и помоћу искустава, која смо стекли, изнео сам напред оне битне елементе, по којима се разликују ова два издања, а даље ћу изнети и оно што је потребно да се поткрепи.

(Наставиће се.)

DRAGAN NOVAK

Gde spadaju srpske novinske marke iz 1866 godine

Инж. Edvin Miler из Нју Јорка осврнуо се у свом периодичном „Mercury Stamp Journal“-у (бр. 24 из децембра 1952) на мој чланак о српским новинским маркама из 1866 г., који је објављен у »Berner Briefmarken Zeitung“-у у фебруару 1952. У том чланку сам, поводом Остојићевог расправе у »Филателисти« (1950/51) анализирао нека нејасна и спорна питања на основи до сада постигнутих резултата истраживања. Нисам пристао да те марке групишемо као неку врсту porto марака. Разјаснио сам страним читаоцима начин употребе тих марака и истакao, да се у нашем случају није радило о портiranju новинских пошиљака од стране српских пограничних пошта због недостатне поштарине за доставу ча-

sopisa, već o naplati poštarine za dostavu časopisa od granice do određene pošte unutar Srbije. Srbija, kao tributarna kneževina, u ono vreme nije imala direktne poštanske veze s inostranstvom, već na temelju t. zv. kapitulacija samo posredovanjem austrijske pošte. Obzirom na to, nisu mogli inostrani izdavači platiti neku propisanu poštansku taksu u koliko se takva naplaćivala — do određnog mesta, već samo do srpske granice. Srpska pošta otpremala je, prema zakonu od 25. I. 1866 *besplatno* samo novine i časopise, koji su izdavani na području Srbije, dok je za otpremu inostranih *naplaćivala* poštarinu, koju su morali plaćati pretplatnici. Za današnje pojmove, svakako, neobično stanje i pro-

cedura, za koju nisu bili krivi ni izdavači ni pretplatnik i u kojoj se nisu stekli preduslovi za portiranje tj. za *naplatu kazne zbog nedovoljnog frankiranja*. Osim toga, ukazao sam na činjenicu, da svi respektivni zakonski propisi nigde ne spominju porto marke, već govore samo o poštanskim markama za novine. Na osnovi takvog stanja stvari došao sam do zaključka da su *novinske marke iz 1866 godine franko marke*.

Inž. Miler u svom osvrtu pod naslovom »The first newspaper stamps of Serbia« rezoluje ovako: „Novak zaključuje, da bi te marke trebalo nazvati – običnim novinskim markama (newspaper due stamps). Međutim, postoji još jedna okolnost, na isti način upotrebljavane su i prve novinske taksene marke (newspaper tax stamps) u Austriji i u nekim starotalijanskim državama. U tim slučajevima ubirale su pošte taksu za strane novine frankirajući primerke, koji su dolazili iz inostranstva s novinskim taksenim markama i naplaćivale tu taksu od adresata. Prihod, koji je ubran tim novinskim taksenim markama od pošta, nije išao u korist poštanske uprave, već ministarstva finansija. Pisci, koji su obradili srpske marke, nisu naveli u čiju korist je ubirana taksa na strane novine, da li za poštansku ili za finansijsku upravu. Ta distinkcija mogla bi eventualno odlučiti, da li treba te srpske marke smatrati za novinske porto marke ili za novinske taksene marke, ali ni u kom slučaju one nisu poštanske franko marke (postage stamps)«.

Ja sam članak u »Berner Briefmarken Zeitung« uglavnom napisao zato, da se povede stručne diskusija i da se jave inostrani poznavaoци. Drago mi je, što je kao prvi reagirao inž. Miler, ali ipak ostajem u celosti kod stanovišta, koje sam izneo u mom članku. Držim da se inž. Miler prenaglio svojom apodiktičnom tvrdnjom da novinske marke iz 1866 g. ni u kom slučaju nisu franko marke (postage stamps). Iz Milerovog i mog izlaganja, koje obuhvata rezultate istraživanja čitavog niza pisaca s Derokom i Ostojićem na čelu, jasno proizlazi, da te marke nisu obične porto marke (postage due stamps). Ali one nisu ni novinske porto marke (newspaper due stamps), kako to postavlja alternativno G. Miler. Na to nas upućuje činjenica, da je svaki pretplatnik stranih novina morao unapred položiti na pograničnoj pošti depozit, da se iz njega za svaki primerak

redovno naplaćuje pristojba za dostavu od granice do odredišta. Meni nije poznat slučaj, da bi se pošta bilo gde na svetu unapred osigurala za plaćanje koznene pristojbe traženjem depozita. Držim, da je mišljenje da su te marke novinske porto marke moglo nastati samo zbog toga, što ljudi nisu tačno analizirali naročiti način upotrebe.

Najmanje osnova ima Milerova pretpostavka o novinskim taksenim markama. Istina je, da je u Austriji i nekim drugim državama u svoje vreme ubiran poseban prirez (Aufwandsteuer) na pretplatu novina i časopisa, koji je ubiran nalepljivanjem novinskih taksenih maraka ili taksenih maraka ili žigovanjem posebnim žigovima. I pošto je to bio prirez, a ne poštanska pristojba, išao je u korist finansijskog erara, a ne poštanske uprave. Da je i u Srbiji bio na snazi takav prirez, bilo bi svakako govora o njemu u zakonima i propisima iz onog vremena. Naročito bi zakon od 25. I. (5. II) 1866 o reorganizaciji poštanske službe regulisao način ubiranja i obračuna prireza između poštanske i finansijske uprave. A i službeno saopštenje od 26. IV (7. V) 1866 sadržavalo bi upute za poštansko osoblje i publiku. Praktično bi to značilo da je srpska pošta u ono vreme otpremala besplatno i inostrane novine. Konačno bi o tome pisali naši istraživači, a naročito E. Deroko, inž. A. Petrović i S. Ostojić, koji su opisivali i istorijski razvitak poštanske službe u Srbiji. Međutim, o svemu tome nema nigde ni traga!

Ja sam u smislu gore iznesenih činjenica uputio odgovor G. inž. Mileru preko »Berner Briefmarken Zeitung«-a. U tom odgovoru upozorio sam i na nelogičnost u grupisanju između novinskih maraka 1866 g. i onih iz 1867/68 g. Znamo da je način upotrebe i jednih i drugih bio posve isti. Pa ipak o karakteru stanovišta: Miler im nikako ne priznaje karakter franko maraka. Cumštajnov katalog ih trpa među novinske porto marke, Iverov i Skotov katalog među porto marke itd. Kod novinskih maraka izdanja 1867/68 niko ne pravi pitanje i svi ih priznaju franko markama za novine. Moguće, samo zato, jer imaju posve isti crtež kao i franko vrednosti od 10, 20 i 40 para! S mojim odgovorom upoznajem i čitaoce »Filateliste« u želji da me isprave ili nadopune, ako sam u argumentaciji bilo koji momenat krivo prikazao ili propustio koju bitnu okolnost.

Dr Slavko Ensminger

Potreba orijentacionog plana u emisionalnoj politici naših maraka

Ako pred sobom imamo pregled svih izdanja maraka naše poštanske uprave, počev od provizornih pretisaka okupacionih izdanja do današnjih komemorativnih maraka, videćemo da u emisionalnoj politici naših maraka nije bilo nekog planskog redosleda, već su marke izdavane čisto stihiski prema tome, kako se

javio koji događaj, za koji je tada poštanska uprava vezala izdavanje pojedine emisije maraka. Ovakav način odabiranja tema za naše, bilo redovne ili komemorativne emisije maraka, ne odgovara savremenim gledištima na ulogu i značaj poštanskih maraka u svetu.

U ovom pogledu nije u pitanju samo filate-

lije i zadovoljenje želja i ukusa većeg ili manjeg broja filatelista u zemlji ili u inostranstvu, već se ovde radi o dalekoležnom propagandnom i moralnom uticaju, koji marke vrše svojim izgledom i svojim slikama.

I u našoj i u stranoj stručnoj filatelističkoj štampi stalno se ističe veliki propagandni značaj poštanske marke, tako da se na marke danas gleda više kao na propagandno sredstvo nego na njenu prvobitnu ulogu priznanice o plaćenju poštarini. (jer bi ovu, uostalom, još bolje danas mogli da vrše automatski žigovi itd.). Ovu propagandnu ulogu poštanska marka vrši, međutim, više u sistematski obrađenim celinama nego u vidu pojedine marke, a naročito kada emisije kroz dugi niz godina imaju međusobnu logičnu povezanost, bilo da na taj način pruže istoriski razvitak dotične zemlje, razvitak njene privrede ili njena kulturna postignuća.

Ako pogledamo na emisije maraka nekih stranih zemalja, zapazićemo jedan logičan redosled u temama, koje su date na njihovim kako redovnim franko, tako i na komemorativnim markama. Zbirka maraka tih zemalja pretstavlja, zapravo, album u slikama istorije, kulture ili privrede tih zemalja.

Izražajne mogućnosti raznih događaja na markama gotovo su neograničene, a ja sam već u jednom ranijem članku dao kratak opis australiskih maraka, koje u tome daju prilično zaokruženu celinu. Kada bi se na isti način obradile ostale zemlje, koje izdaju poštanske marke, verujem da bi se dobio izvanredno zanimljiv pregled istorije i događaja celog sveta, a uočile bi se odmah i praznine odnosno propusti, koje su pojedine zemlje učinile prilikom sistematske obrade tema na svojim markama.

Naša zemlja, nažalost, pak ne može da se pohvali, da je u tematici naših maraka, izdatih posle oslobođenja, izneto sve ono, što karakteriše našu NO-borbu i našu socijalističku i kulturnu izgradnju posle drugog svetskog rata. A isto tako nisu istaknuti ni najvažniji događaji i napoznatije ličnosti iz istorije, — sem nekih manjih izuzetaka.

Često su kod nas izdavane veoma skupe emisije sa temama, koje nemaju ama baš nikakve neposredne veze sa životom i radom naših naroda, zanemarujući na taj način one događaje i momente, koje je i te kako trebalo tim putem istaći.

Ako pođemo od stvaranja naše današnje socijalističke zajednice, videćemo da ni sama NO-borba ni glavne ličnosti i nosioci te borbe nisu dovoljno istaknuti. Pa čak i marke izdate o desetogodišnjici narodnog ustanka, koje su trebale da budu izraz najsavršenije umetničke i tehničke izrade, ispale su kao jedna od najneuspešnijih emisija svih naših poštanskih maraka. Ništa nije bolje ni sa prikazom mnogih drugih momenata iz našeg narodnog i društvenog života, pa tu pada u oči samo jedno, da su mnogo bolje istaknuti na mnogo uspešijim emisijama razni sportski

i drugi manje značajni događaji, na štetu daleko značajnijih kulturnih, političkih i privrednih događaja.

Ne bi želeo da se ove primedbe shvata kao kritika, već gornje navodim samo radi primera da se u buduću više pažnje obrati važnijim događajima i da se u ceo rad oko emisije naših maraka unese više plana i više logike.

Mišljenja sam radi toga da bi bilo svrsishodno da se pri Savetu za izradu maraka, koji već postoji kod Glavne direkcije pošta u Beogradu obratuje poseban užji odbor za izradu dugoročnog perspektivnog ili bar orijentacionog plana o emisijama redovnih i komemorativnih poštanskih maraka.

Ovaj odbor za emisioni plan morao bi prethodno da prouči emisionu politiku drugih zemalja i da zauzme jedno određeno stanovište, prema kome bi se za duži niz godina upravljala poštanska uprava prilikom izdavanja maraka. Tu bi bilo potrebno pre svega odrediti za svaku godinu jednu seriju istoriskih motiva, zatim jednu seriju motiva iz privrede i jednu seriju iz našeg turizma. Ostale serije bile bi rezervisane za događaje, koji se unapred ne mogu predvideti, ali bi i tu trebalo odrediti tačne granice, kakvi i po kojoj ranglisti ti događaji mogu doći za njihovo izražavanje na poštanskoj marci. Čitav ovakav perspektivni emisioni plan morao bi da predstavlja zaokruženu celinu, tako da nakon njegove realizacije naša zemlja dobije takvu zbirku jugoslovenskih maraka, koja će dostojno reprezentirati i našu poštansku upravu i našu filateliju pred našim ljudima i pred inostranstvom.

Na sastavljanju predloga ovakog jednog emisionog dugoročnog plana trebali bi da sudeluju ne samo članovi pomenutog Saveta, već svi zainteresovani faktori, dakle, kako poštanska uprava i filatelisti, tako i naši istoričari, umetnici i drugi javni radnici.

Ako se na ovaj način postupi, verujem, da se neće moći desiti da se izda skupa emisija maraka u spomen »Olimpijade«, koja se održavala hiljade kilometara daleko od naše zemlje, ili serija »Mornarice«, na kojoj se ne vidi niti jedna lađa, ili serija »Ujedinjenih nacija« čija tematika nema upravo nikakve veze sa tom međunarodnom organizacijom (barem tu vezu ne vidi običan čovek, kome te marke dopadnu u šake).

Verujem da se tada ne bi desilo ni to, da se izdaje čitava jedna skupa serija maraka »za decu« sa motivima, koji bi bolje služili za razne šarene sličice, koje deca zaista vole, ali koje su mnogo jeftinije od ovih emisija poštanskih maraka, pa do njih deca lakše i dolaze.

Ne bi trebalo da se u buduću desi ni to, da na našim markama dobijemo slike predmeta, koji u našoj zemlji uopšte ne postoje. Takav slučaj smo imali, na primer, na seriji stogodišnjice železnica, kod koje, na poslednjoj vrednosti, marka nosi sliku ogromne Diesellokomotive, koju u našoj zemlji malo ko da

je uopšte gde video, a da ne govorimo o tome, da kod nas nikada nije bila u upotrebi, a verovatno neće ni biti, obzirom na plan o elektrifikaciji naše zemlje.

Ukratko, naša emisiona politika poštanskih maraka mora da shvati svu ozbiljnost izdavanja maraka i ogromno izmenjenu ulogu poštanske marke, koja danas svojom opremom mi svojom tematikom može da reprezentuje jednu zemlju isto tako dostojno, kao i druge važne reprezentativne manifestacije, ali koja može da bude i slika naših propusta i našeg javašluka uolikoj meri, da može direktno da šteti ugledu naše zemlje.

Naša zemlja ne sme dopustiti da naše poštanske marke podu tragom San Marina, Andore ili Monaka, čija poštanske uprave pri izdavanju maraka i nemaju drugih pretenzija, do da dođu do jeftinog sredstva za pribavlja-

nje deviza. Ovim malim minijaturnim državicama to može još da se oprosti, jer one i nemaju neke velike uloge u životu naroda, ali naša zemlja, i naši narodi, koji su na svima poljima postigli i postižu gigantske rezultate i u politici i u privredi i na ostalim područjima društvenog života, imaju pravo da traže, da i na markama budu reprezentativnije pretstavljeni.

Ako naši odlučujući faktori u gornjem smislu revidiraju emisionu politiku poštanskih maraka iako eventualni naši novi emisioni »planeri« iskreno prionu poslu, naša zemlja će već nakon kraćeg vremenskog razdoblja dobiti takvu zbirku poštanskih maraka, koja će zadovoljiti kulturno propagandni karakter filatelije i to kako u zemlji, tako i u inostranstvu, a to će u konačnoj liniji svakako koristiti i našoj »Jugosfilateliji«, ako se i o njoj radi.

М. Б.

Издања за аутомобилско-мотоциклистичке трке у Југославији

Пример како не треба радити!

Главна дирекција пошта донела је била програм издања пригодних марака за 1953 годину. Између других издања, објављено је у том програму, да ће се у времену од 1 до 10 маја одржати у нашој земљи велико аутомобилско-мотоциклистичко такмичење и да ће се тим поводом израдити две марке и пустити у промет 1 маја.

Међутим је накнадно, према предлогу предузећа „Југофилателија“, а у споразуму са Аутомобилско-мотоциклистичким савезом Југославије решено да се штампа серија од четири марке, „јер су међу филателистима марке с том темом врло популарне“ („Политика“ од 11. III. 1953).

29 априла измењено је решење о дану пуштања у течај ових марака; решено је да се марке пусте у течај 10 маја.

И тако се најзад десило, да су се марке појавиле на филателистичком шалтеру поште Београд 1 тога дана у 9 часова. — Продавана је цела серија од 4 марке за 165 динара.

У исто време, на поштанском шалтеру, преко пута филателистичког шалтера отворило је своју продавницу државно предузеће за промет маркама „Југофилателија“. — Продавала је „коверте првог дана“ по 30 динара.

Коверте са сликом на њој израђеном не са много трошкова продаване су по високој цени од 30 динара за један комад без иједне марке.

Иако је цела серија марака продавана на филателистичком шалтеру по 165 динара, ко-

верта са том серијом, у исто време, у истој државној згради — продавана је по 225 динара.

Као што смо видели, коверта је продавана по 30, марке по 165 — свега 195 динара. Зашто су истовремено продаване коверте с прилепљеним маркама по 225 динара?!

Да ли је заиста овај вишак од 30 динара наплаћиван зато што су они у „Југофилателији“ четири пута лизнули оне четири марке и залепили их на коверти, — како је рекао један стари господин на шалтеру „Југофилателије“.

Не може се замислити да су се могле марке продавати на једном шалтеру по номинали, по 165 динара (као и све друге таксене хартије), без икаквог доплатка, а преко пута по 195, и ако су продају вршили на оба шалтера државни службеници за рачун државе. — Ово се не би могло десити ни код две суседне конкурентске приватне фирме!

А да није уистини томе разлог који је навео онај члан „Југофилателије“ — „А од чега би нас, намештенике у „Југофилателији“, плаћали, кад филателисти не би приложили „добровољне“ прилоге?“

Закључак:

Пошто су филателисте мрцварене променом датума пуштања ових марака у течај, имали су да купују марке, непотребне за поштанске сврхе, по високој номинали од $15 + 30 + 50 + 70 = 165$ динара, да купе једну необично скупу коверту и, на крају, да даду још и „добровољни прилог од 30 динара за намештенике „Југофилателије“.

дан дебели филателиста. — накнадиће све то кључна марка! Зашто наш Другар измишља те кључне марке, него да буде добро и

продавцима и купцима марака! Да ли ће о овоме бити речи код надлежних руководиоца у Дирекцији пошта и у Савету за издавање марака?!

Ivo Draganić, Zagreb

Osvrti na smetnje razvoju naše filatelije

U zadnje vrijeme, u razgovoru sa filatelista, čujemo često mišljenje da je kod nas filatelija u opadanju bilo u masovnosti, bilo u zanimanju za marke. Vidimo da u našim društvima nema onoliko omladinaca, koji bi bili smjena naše generacije, a preko kojih bi se filatelija i dalje omasovljavala, a čujemo da su i pojedini sabirači prestali sabirati naše marke.

Pitanje stanja naše filatelije i utvrđenje razloga njene stagnacije, osnovni je problem daljega razvitka naše filatelije, te bih ovim putem hteo iznijeti neka svoja zapažanja i mišljenja.

Poslijeratni razvoj filatelije kod nas bio je veliki ne samo u brojčanom porastu članova društava, nego i u samoj aktivnosti, — po broju smotra maraka i izložbi. Međutim, primjećujemo da u zadnje vrijeme broj članova opada. Uzeti broj članova kao mjerilo današnjeg stanja filatelije, ne bi nam dalo pravu sliku, jer, uvođenjem ključnih maraka, u društva se upisao izvjestan broj ljudi, koji sa filatelijom nemaju mnogo zajedničkoga, te je sa njima broj članova u izvjesnoj mjeri porastao.

Tokom prošle godine povećana je članarina, a od mjeseca septembra nije bilo ključnih maraka, te se jedan deo članova ispisao iz društava, obrazlažući da je članarina previsoka, a nekima da se ne »isplati« biti članom.

Ako bi želeli prikazati kretanje članstva, a to je jedan od pokazatelja napretka ili nazadovanja, trebalo bi u izvjesnoj mjeri zanemariti kretanje članstva u eri ključnih maraka, te tek na osnovu tako dobivenih podataka porediti kretanje članstva.

Sistem ključnih maraka trebalo je da podigne zanimanje za naše marke, a, smatram, da je postignuto obratno. Podizanjem zanimanja na taj način, smatralo se da će se i preko preduzeća »Jugofilatelija« postići i neki materijalni uspjeh, jer do maraka na redovan način nisu mogli doći neorganizovani filatelisti; a i oni koji sabiru u parovima, četvercima i sl. morali bi nabavljati marke opet preko »Jugofilatelije«, i to po cijenama koje su administrativno određene, a ne koje bi bile odraz stvarne vrijednosti. Zakon ponude i potražnje pokazao je i u tome slučaju da je ponuda postojala, ali nije bilo potražnje, jer je tim načinom distribucije, u priličnoj mjeri, pao interes, a poznato je da »filatelistička vrijednost« maraka ne zavisi od veličine naklada, jer je poznato da se pojedina podružja, koja se ne sabiru, unatoč malih naklada »nisko natiraju«, a opet neke zemlje koje su »u modi«, unatoč milionskih naklada, tražene

su i notiraju se više. Ključne marke, prema tome, nisu mogle povećati zanimanje za naše marke u inozemstvu, a štetile su mnogo unutarnjem razvoju naše filatelije.

Sistemom ključnih maraka bili su pogodeni i sabirači koji nisu bili organizovani filatelisti, kao i oni organizovani, koji su živjeli u mjestima u kojima nema podružnica.

Sabirači, a naročito omladinci, koji nisu bili članovi podružnica, uzimali su marke preko »Jugofilatelije«, a vjerujem da je bilo i organizovanih filatelista, koji sabiru u parovima ili četvercima, te su marke plaćali po visokim cijenama, koje nisu bile opravdane, te je kasnije i preduzeće snizilo te cijene, pa je sniženje išlo i do 60% kod nekih nizova.

To je bilo za mnoge ljude pitanje povjerenja u solidnost poslovanja firme. Tu se ne bi moglo reći da su marke pojeftinile; — ne, one su dobile samo svoju realniju vrijednost, te smatram da je to jedan dokaz da je prvobitno, administrativno određivanje cijena bilo neispravno.

Od jeseni vidimo da nema ključnih maraka, što je, bez sumnje, korak napred ka ukidanju nekih nastranih metoda za unapređenje naše filatelije. Obzirom na povišenje poštarine, prošle smo godine imali nove franko, avionske i porto marke, koje su za mnoge predstavljale veliki izdatak, te je pozdravljen emisijski plan za ovu godinu bez novih franko i avionskih maraka.

Na žalost, veselje nije dugo trajalo, jer, kao što čitamo, promijenjene su nominale za neka izdanja. Marke za Auto trke umjesto 45 dinara staju 165, a za »dječju nedelju« umjesto 15 dinara stajaće 200 dinara, — dakle poskupljenje oko 13 puta.

Emisijski plan samo za prvo polugodište stoji oko 560 dinara. Tome treba pribrojiti marke za VUJNU isto toliko, te moramo izdati oko 1100 dinara, a to, vjerujem, mnogi neće moći podnijeti. O tome šta nas čeka za drugo polugodište, bolje je i ne misliti. Marke visokih nominala kao one od 70 i 100 dinara praktički nisu tako potrebne, pa moje je mišljenje da bi bile dovoljne marke od 15, 30 i, eventualno, 50 dinara.

Marke bi trebalo da imaju malu nominalu, a velike naklade; tim bi se postigao daleko veći propagandni efekat. Možemo uzeti za primjer marke Francuske i Njemačke, kod kojih su milionske naklade malih nominala.

Za vrijeme stare Jugoslavije postojao je pravilnik o izdavanju prigodnih poštanskih maraka, koji je predviđao broj izdanja u godini, nominalu i nakladu, te smatram da bi i Vrhovni savez filatelista Jugoslavije mogao

u tome pogledu preduzeti izvjesne korake kod Glavne direkcije pošta.

Prije pet godina kao osnovni problem naše filatelije smo smatrali omasovljenje organizacije; onda su došle ključne marke, a sa njima i prividna masovnost, te je ona kasnije postala smetnja učvršćenju filatelije. Nakon toga se vapilo za ukinućem ključne marke, jer smo znali da će otpasti svi oni nazovi

filatelisti, te ćemo moći prići uzdizanju kvaliteta naših članova i filatelije uopšte.

Sada su se pojavile visoke nominale, koje mogu imati, a i imaju za posljedicu osipanje članstva. Tako se čarobni krug nastavlja, a iz njega bar za sada još nema izlaza.

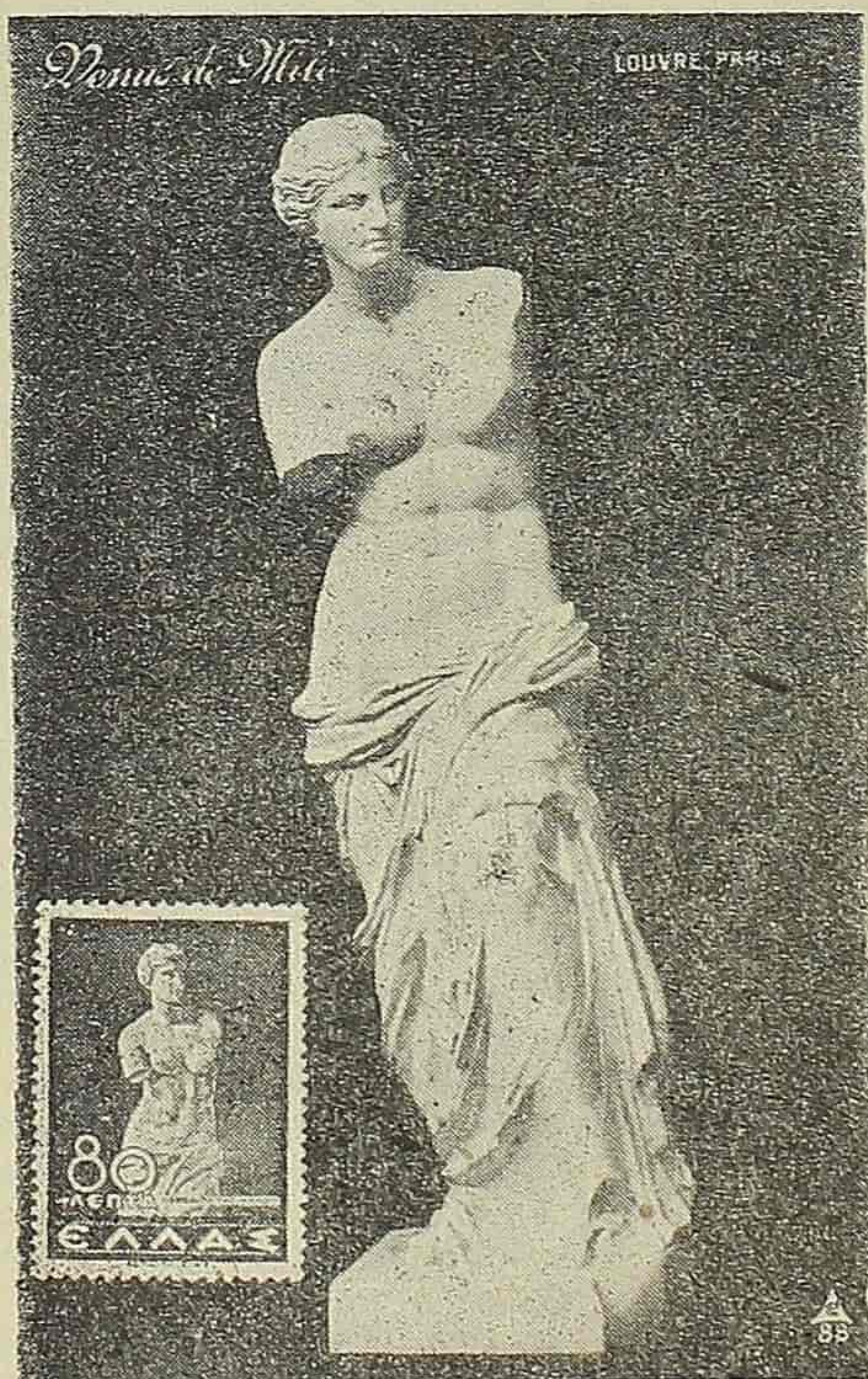
To su bezuvjetno negativne posljedice za razvoj naše socijalističke filatelije, koja ima važnu i častnu ulogu za širenje istine o našoj zemlji do najzabitijih kuteva kugle zemaljske.

SABO ZOLTAN

Marke su reprodukcije svetskih remek-dela

AFRODITA S MILOSA I MONA LIZA ĐOKONDA

AFRODITA (Aphrodite), kod rimljana Venera (Venus), boginja lepote i ljubavi. Poreklom je aziska a ne grčka boginja. Zvali su je i Pontia, jer je vodila svoje poreklo iz mora iz ovog razloga držalo se da potpomaže moreplovce. Zato su je zvali Euploia. Ali najviše su je slavili kao boginju ljubavi.

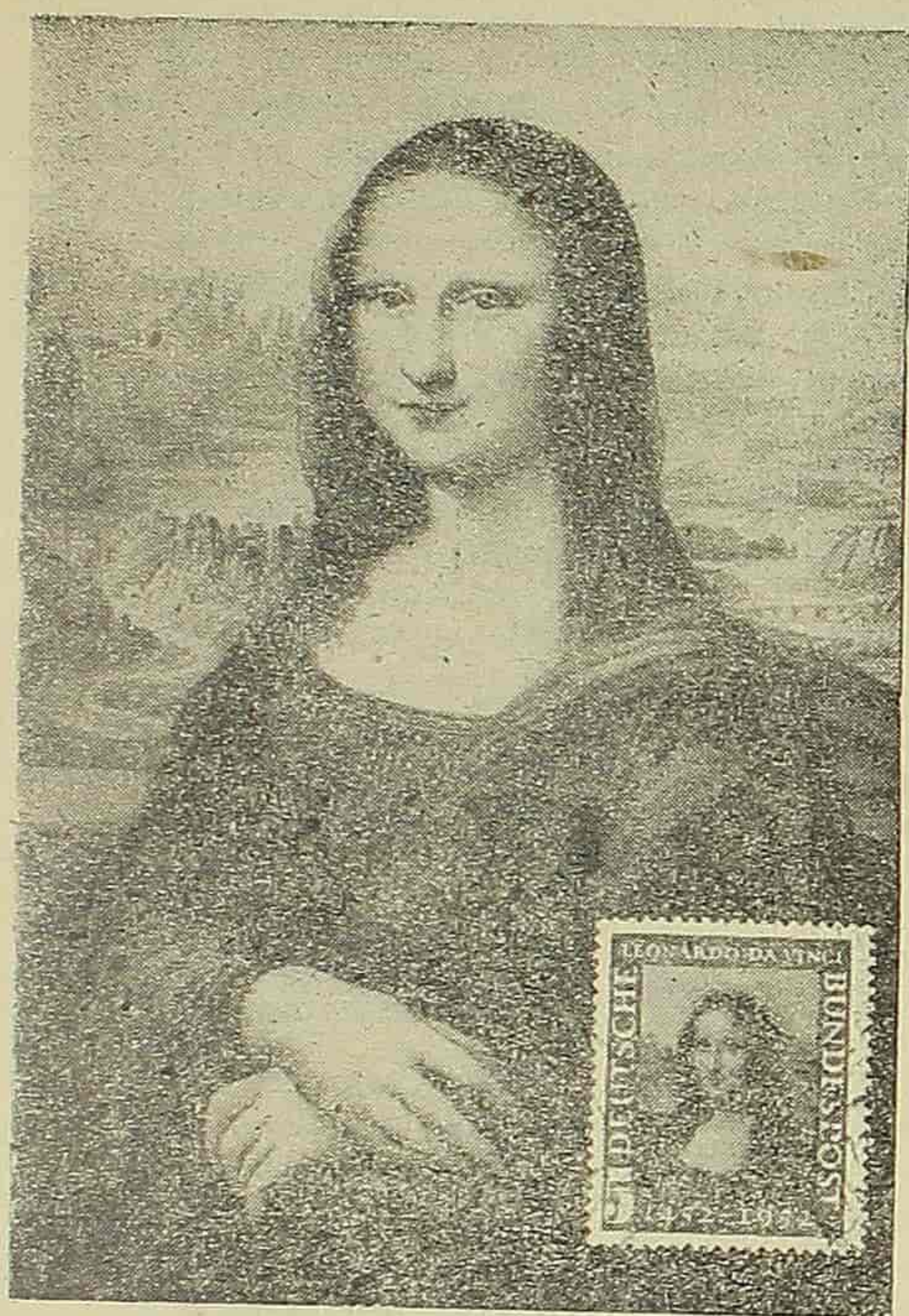

Ona oličava sve stepene ljubavi, počev od najuzvišenijeg sve do najpodlijeg nagona. Prema tome imala je razna imena: Urania, Pandemos itd. Ljubavnici su se njoj obraćali, jer je ona stvarala u srcu naklonost i što je ona sjedinjavala ljubavne parove. Tako, smatrali su je i za boginju braka. Bila je i bo-

ginja proleća. Ne samo da je ona bila lepa, već je imala moć da i druge učini lepim. U Italiji Venera je prvobitno bila boginja proleća i mesec april joj posvećen kada biljke iznova cvetaju. Njoj su posvećeni, od životinja: zec, jarac, ovan, golub (zbog njihove plodnosti), zatim delfin, labud i puž (koji upućuju na more iz kojeg se ona rodila), a od biljaka ruža, mirt i jabuka. Prvobitno su je predstavljali u haljini, kasnije međutim poluili potpuno nugu. Od polunagih statua boginje najpoznatija i najlepša je Afrodita s Milosa (Miloska Venera) koju predstavlja i jedna grčka marka. Salomon Reinach u svom poznatom delu »Apolo« ovako piše o ovoj statui: »Ne mogu ostaviti Fidiju, čiji su učenici radili do u prve godine IV veka, a da ne govorim o remek-delu u Luvru, o statui nađenoj u 1820 godini na ostrvu Milosu. Dokle većina današnjih arheologa stavljaju ovu statu u vreme oko 100 godine pre n.e., ja sam ubeđen da je ona za dva i po veka starija; ja čak verujem da ona ne predstavlja Veneru, nego boginju mora, Amfitritu, koja ispruženom levom rukom drži trozubac, i da je ona remek-delo istina iz vremena posle Fidije, ali još skroz prožeta njegovim duhom. Na njoj ćete naći sve što čini genija Fidijinog, a nećete naći ništa što mu je strano. Miloska Venera niti je elegantna, niti sanja, niti je strašna: ona je krepka i vedra. Njena je lepota stvorena iz plemenite prostote i mirne dostojanstvenosti, kao što je i lepota Partenona i njegovih skulptura. Zar nije baš iz toga razloga ona postala i ostala tako popularna, uprkos svome toliko spornom stavu? Uzbudena i grozničava pokolenja vide u ovoj statui najviši izraz osobine koja im najvećma nedostaje, izraz one vedrine koja nije nemarna ravnodušnost, nego zdravlje tela i duha.«

Mona Liza Đokonda je remek-delo velikog Leonarda da Vincia. Povodom 500 godišnjice rođenja Leonarda, nemački Bundespost izdao je jednu marku, reprodukciju čuvene Leonardove slike Đokonde. Ova marka se može ubrajati među najlepše marke sveta. Neka ovu

sliku pretstavi stručnjak. Citiramo iz knjige »Apolo« S. Renaka: »Kad je Leonardo, u 1483 godini, ponudio svoje usluge Ludoviku Moru, duki od Milana, u jed-

nom pismu koje nam je sačuvano, on se preporučio kao pronalazač ratnih sprava, kao konstruktor kola i pokretnih mostova, kao inženjer vičan u veštini opsedanja gradova; a pri kraju svoga pisma dodaje. »Item, izradi-

ću u skulpturi i u slikarstvu koji bilo posao ravno kojem bilo drugom čoveku.« Međutim, on se proslavio i sa svojim slikama. Među slikama koje su ostale od Leonarda imaju četiri prvoklasna remek-dela, među ovim čuveni portret Mona-Lize Đokonde, izrađen od 1502 do 1506 godine. Njegove slike nisu u dobrom stanju. Za to nisu krivi moderni restoratori. Leonardo nije ništa radio prosto; njegovo slikanje masnom bojom beše veoma komplikovana kuhinja, ono je bilo unapred osuđeno da se izljuška i da pocrni. Ipak, Bogorodica među stenama i Đokonda dovoljne su da dadu meru njegova genija. Leonardo, za razliku od svoga učitelja Verokja, svoga suvremenika Boticelia i, uopšte, svih velikih Florentinaca XV veka, težio je da da mekotu okvira i prekinuo je sa suhoparnim i uglastim manirom primitivnih slikara. Ali to ne znači da se on zadovoljavao samo približnim, niti da je izgubio jedrinu. Kod Leonarda stroga pravilnost crteža i nepogrešna lepota linije dopunjene su veštinom da ih umekša slivenim modelovanjem i svetlotamnim (onim što Talijani nazivaju lo sfumato); određenost kontura samo je prva etapa u postizanju još suptilnije preciznosti i koju je teže postići tj. preciznosti pojedinih otstojanja. Već oko sredine XVI veka Đokonda se u Italiji smatrala kao nedostižno remek-delo u oblasti portreta, kao najveći napor slikara koji se takmiči s prirodom. Govorili su da je Leonardo radio na ovom portretu četiri godine; i da bi ženi koju je slikao dao blag i nasmešen izraz, on ju je za vreme slikanja okruživao raznim zabavama i muzikom. Tek u naše dane ljudi su hteli da pronadu u Đokondi tajanstven i romantičan karakter, pogled sfinge, prezrivu ironiju i hiljadu drugih stvari na koje Leonardo nije ni pomišljao. Original se nalazi u Luvru.

Чудна употреба поштанске марке

Превод из „Revue des PTT de France“

Велика Британија је земља чудних традиција и старинских прописа. Док је скоро у свима земљама света разним одредбама и аранжманима забрањен пренос поштом живих бића, сем, евентуално, пијавица, пчела, чаура свилене бубе, у Великој Британији све до почетка 1952 године овакви прописи нису постојали. Напротив, тамо је према једној одредби, која потиче још из 1905, једно људско биће могло чак и самог себе да пошаље поштом!

Један холандски поштански часопис доноси неколико забавних појединости у чланку под насловом „О слању животиња и особа пакетском поштом“.

„Више неће моћи човек самог себе да пошаље на своју адресу пакетском поштом.

Поштанска управа Велике Британије саопштила је укидање једне своје најмање познате службе у јавности: „испорука“ на дому живих лица! Пре овога могао је човек у Великој Британији — мада је, углавном, за овакве прописе ретко ко знао! — да се пријави пошти да га она пошаље у било које место Уједињене Краљевине. Када је особа, коју је требало „послати“, била снабдевена марком за хитну доставу, поштоноша је био дужан да је лично одведе до врата њеног стана и да зазвони два пута. Врло мали број људи је прибегавао овој службеној одредби. Међутим, дешавало се да су лица, која су се нашла сама на неком удаљеном месту, сматрала за згодно да се обрате пошти, да би их она „послала“ кући.

Последњи познати случај је онај о једном центлмену, који „се дао пренети поштом“ да би „истиснуо“ британску армију. Ево како је ствар текла! Овај центлмен је дошао да се прошета по Гернси-у 1940 године. Кад је пожурио да се врати кући, приметио је, на своје велико незадовољство, да су сва места у једином чамцу, који тек што није кренуо, заузели војници, који су уживали апсолутну предност над осталим путницима. Овај човек је, срећом, познавао овај необични поштански пропис и знао да у таквом случају пошта т.ј. особа има првенство и над војним лицима. Он се, дакле, „франкирао“ и поштански службеници су били приморани да га превезу.

Што се тиче првог случаја, који се помиње, била је то нека жена, која је једну бебу послала поштом. Ово није прошло без примедби и негодовања поштанских службеника, али су морали признати да прописи безусловно дозвољавају пренос, односно слање живих особа. — Помињу се и случајеви неких ученика, који су се „предали“ на пошти да би се вратили, по свршетку школске године, у своја родна места.

Једном је чак неки политички агитатор послао себе као пакет на адресу Невила

Чемберлена, ондашњег министра председника. Државник је био непријатно изненађен, али се извукао из незгодне ситуације применом једне друге одредбе прописа; наиме, одбио је да прими овај „људски“ пакет, изјављујући да га ништа не приморава да прими пошљку, коју му пошта доставља.

Један сличан деликатан проблем десио се, кад је неки емигрант тражио да га пошаљу у Канаду пакетском поштом, пошто је његово сопствено „франкирање“ у поштанским маркама било јевтиније од паробродске карте. Поштанске власти су се извукле из ове страшне незгоде доказујући да ова служба нема међународни карактер!

Сада је, међутим, питање регулисано! Прописи су тако промењени, да је сада забрањено слање живих људских бића.

Г. Д. Гаманс, помоћник Генералног директора пошта, објављујући у Парламенту да је морао, на своју велику жалост, да укине ову службу, додао је, да се ипак још увек може поштом послати, на пример, крава, — иако је то врло скупо!“

Из „Revue des PTT de France“

Превела

Љ. Михајловић

Б. ГРУБОРОВИЋ

Да ли филателија заслужује озбиљну пажњу?

Сматрам да је потпуно упутно да ставим ово питање и да га детаљније обрадим имајући у виду неоправдано, несхватљиво и понекад потсмешљиво становиште, што га понеки људи, из недовољног познавања филателије, заузимају према њој и према филателистима. Да је такво становиште неумесно, најбоље ће се показати, ако поредимо ово наше занимање са другим; тек таквим поређењем моћи ће се увидети сва неоправданост оваког гледања на филателију. Узмимо извесне манифестације људског живота, које су видније и чешће, а којима се одушевљавају хиљаде, па и стотине хиљада, а могли бисмо рећи и милиони људи, налазећи у њима пуно садржине, изворе емоције и задовољства, своју душевну храну, па посматрајмо и анализирајмо те манифестације, па ћемо доћи до закључака о великој вредности филателије у људском друштву, па чак и о њеној већој вредности него ли код неке од тих манифестација.

Ногомет је, на пример, једна од најраспрострањенијих манифестација, за којом лудују милиони људи — играча и гледалаца. А шта један хладан, објективан, непристрасан и озбиљан посматрач види код ногомета? Извесан број људи по лепој зеленој трavi, у простору ограниченом белим цртама, тера лопту до изнемоглости, рушећи пред собом

немилосрдно свог противника. Хиљаде гледалаца, као да су под утицајем сугестије или хипнозе, без предаха, са најсконцентрисанијом пажњом посматра то играње лоптом; сада се одушевљавају до бесвести, а онда опет додају примедбе играчима, вичу на сав глас, често пута падају у екстазу, бацају капе у зрак и носе на раменима играче, — као победничке триумфаторе.

Шах, по својој озбиљности, дубини, срећности и хладноћи, најближи је филателији, али ником још није пало на памет да тој игри даје знамење маколике неозбиљности, и ако се површном посматрању може чинити врло неозбиљном чињеницом да два човека могу мирно, сабрано и озбиљно седети сатима и сатима пред шареном таблом са фигурицама и помицати фигурице овамо онамо по тој табли.

А кад човек гледа, како се одрасли људи са некаквим плетеним лопатицама међусобно набацују и настоје да им лоптица што дуже остане у зраку, багања са те плетене лопатице од једног другом, са жарком жељом сваког играча да лопта не остане на његовом терену неодбачена, зар би се упуштао у то да доказује да је тенис неозбиљан и да прави о тенису примедбе, које би тај дивни и идеални спорт чиниле смешним?

А шта тек да кажемо за недозвољено занимање картама и другим врстама коцке? Па и та занимања, и ако проклињана, ни од кога нису називана неозбиљна и смешна.

Сва ова и друга занимања стварају код извесног круга људи душевна разонођења своје врсте и степена, која су за оне ван тога круга и несхватљива, али се не могу сматрати неозбиљним.

А сад пређимо на филателију!

Пред нама је шарени, са свих страна озупчани папирић, који се зове марка, са којим филателисте проводе своје доконо време. Шта нам тај папирић приповеда? Више, далеко више него што то критичари филателиста могу замислити. На томе папирићу је најпре отиснуто име државе, из које тај папирић потиче и у којој он служи за франкирање поштанских пошиљака. Често је то име државе познато, али у већини случајева треба потражити лексикон, да се пронађе. Ту долази филателиста у контакт са географијом. Име државе долази отштампано у латиници, ћирилици или коме другом, нама непознатом писму (арапском, кинеском, јерменском и др.). Улазимо у испитивање писма, и тако долазимо до малене студије о разноликости писма, о његовом постанку и његовој употреби. Даље, на марци се налази ознака вредности у монети оне државе, за коју је марка издана тако; филателиста улази у познавање монетарног система разних држава, пошто свака од тих држава има своју монету и, према томе, засебан монетарни систем. Често пута се уз ознаку државног имена налази и ознака облика владавине. Тако филателиста мора по мало да улази и у политичку историју појединих држава. Марке имају разне слике, које филателисту уводе у разне науке и културе. Неке марке имају слике животиња; и филателиста мора завирити у зоологију. Неке имају разно дрвеће, биље и цвеће, које присиљава филателисту да консултује ботанику. Има марака, које носе на себи ремек дела архитектонске уметности, и упућују филателисту да затражи потребна објашњења у делима о архитектури. Често пута налазите на маркама поједине написе литерарних дела или поједине сентенције из истих, које стварају огромно подручје лепе књижевности пред филателистом. На маркама се, нарочито у новије време, налазе минијатурне репродукције ремек дела највећих уметника сликара на свету, које инстинктивно терају филателисту да прелистава и проучава историју уметности. Марке доносе често пута портрете књижевника, и филателиста постаје знатижељан да нешто више сазна о животу, раду и делима тих књижевника, па је присиљен да завири у историју књижевности, да тамо пронађе потребне му податке. Марке имају и ликове музичара, као и музичке амблеме и тиме филателисту уводе у оно чаробно подручје мелодије и звука, које би му можда остало непознато, да се није почео бавити фила-

телијом. Физика, хемија, филозофија долазе све више било симболичким знацима, било у другом виду до изражаја на маркама, дајући филателистима потстицај да освеже знање из тих научних грана или да их упознају у најширим потезима, колико је потребно културном човеку. Религија, која је дубоко захватила човечанство, продрла је и у филателију, па марке често доносе било верске симболе, било ликове религиозних личности, разних светиња и светилишта код разних вероисповести. На маркама се виде и разне народне ношње, и филателиста мора заћи и у област етнографије. Није филателиста далеко ни од истраживачких области, јер га марка упознаје са разним истраживачима и њиховим подвизима. Зар има лепшег и успешнијег пропагандног средства за спорт и спортске приредбе, за народну културу и успехе у свима гранама делатности, него ли је то поштанска марка!?

Дакле, као што видимо, тај шарени папирић, који се назива поштанска марка, није тако безначајан, а да не би на себе свратио пажњу извесног круга људи, који су названи филателистима из изложеног се види да филателија тражи од једног озбиљног и трезвог филателисте универзално познавање свих еманација људске било физичке, било душевне делатности, — управо лексиконско знање. Уколико га пак, по својој интелигенцији или школском образовању, нема, упућује га да то стекне бар делимично, приватном марљивошћу и истрајним радом.

Погледамо ли мало круг филателиста и промотримо ли се мало међусобно, констатоваћемо да су филателисте делом интелектуалци разних звања и занимања и са великошколским квалификацијама, делом разни трудбеници, као и претставници ширих народних слојева, које је њихова природна интелигенција увела у филателију. Филателисти су људи озбиљни, срећени, хладнокрвни, мирни, дисциплиновани, уредни и организатори. Наћи ћемо филателисте и на најодговорнијим местима како у државној администрацији, тако и у приватним предузећима и занимањима. Друштвеност и дружељубље је међу филателистима на завидној висини, што најбоље доказује велики број филателистичких друштава, у којима не одлучује ни конфесија, ни племенска припадност, него само филателистичка идеологија. Међусобно поштовање и неизвештачена сношљивост су значајне одлике филателиста. Естетски и етички мотиви главни су покретачи филателистичке иницијативе и рада. Погледамо ли редове филателистичког подмлатка, констатоваћемо да су у подмлатку филателисти обично најбољи и најбистрији ђаци. Урођена интелигенција је један од битних постулата филателиста, и то је оно, чиме они предњаче пред осталима, али што их од осталих и одваја, а, вероватно, то је и разлог што се покушава да се потцењују,

придајући им синоним неозбиљности. Филателија сили на уредност, јер без уредности не може бити филателије. Ако је човек уредан у животу, биће уредан и у филателији, као и обратно. — Филателија, поред своје чисто идеалне стране, побуђује у филателисти и меркантилни дух, пошто он с временом почиње да цени збирку и са материјалне стране, калкулишући са њеном стварном вредношћу, буде ли данас-сутра услед невоље или нерада, присиљен да прода збирку, или у крајњем случају, да је припреми за своје наследнике.

Ето, све те лепе и корисне особине нас, филателисте, све више везују за нашу фи-

лателију и чине да се круг филателиста све више шири, а тиме се све јаче истиче њена важност по народно просвећивање и озбиљност резултата који проистичу из занимања маркама.

Поређење занимања филателијом са другим занимањима показује да је филателија не за потцењивање, већ да заслужује да се њоме бави што шири круг ради разноврсних користи које се њоме постижу, а нарочито би на њу требало упућивати омладину, која од ње може имати и научне и васпитне користи.

Maksimafilija

Od Udruženja „Les Maximaphiles Français“

Ne mnogo davno uvedeno filatelističko specijalno područje, maksimafilija, pridobija bez prestanka nove privrženike: maksimafiliste, koji skupljaju karte, veoma brižljivo birane, marke i žigove po propisima o kartama maksimum, koje su ustanovili „Les Maximaphiles Français“ do kraja 1945 godine. Prenosimo iz „La Philatelie Française“ ove propise za naše čitaoce, koji se skupljanjem tih karata bave.

DEFINICIJA

Karta maksimum je filatelistički objekat, čija tri osnovna elementa: marka,

karta i žig predstavljaju među sobom maksimum saglasnosti predmeta (slike), mesta i vremena.

Detaljnija objašnjenja

1) Karta maksimum je filatelistički objekat, koji se sastoji iz jedne ilustrovane poštanske karte, čija je slika istovetna sa slikom na poštanskoj marci, koja je nalepljena na strani sa slikom dotične karte.

2) Marka, prilepljena na karti, je žigosana u mestu, koje ima direktne veze sa njenim predmetom (slikom).

3) datum žigosanja, kad se radi o žigosanju običnim žigom, treba da je iz vremena, kad je marka bila u prodaji, i ima prednost sa danom njenog puštanja u tečaj, ili inače s danom njenog povlačenja iz tečaja.

PRAVILA

A. — Pravilo o saglasnosti među predmetima

Saglasnost među predmetima (slikama) marke i karte proistice iz upotrebe jedne ilustrovane poštanske karte, koja je postojala pre pojave marke ili nekog dokumenta, koji je isto tako prethodio marci, i čija je reprodukcija autorizovana.

Ona ne može biti dobivena ni fotografijom ni crtežem kopiranim sa marke ili njome inspirisanim, niti, najzad, reprodukcijom studije graver marke.

Zaključak: Saglasnost ideja

Ako je alegoriski predmet marke takav, da ga ni jedna karta niti kakav dokument ne bi mogao povezati sa stvarnošću činjenice, dopušteno je pribеći saglasnosti ideja. U ovom specijalnom slučaju, dominantna ideja, izražena predmetom (slikom) marke, treba da se ogleda očigledno u ideji karte.

Saglasnost mesta rezultuje iz žiga udastupanje od pravila saglasnosti između predmeta (slika), prema duhovnoj vrednosti i artistskom interesu, koje je ona u stanju da prezentira.

B. — Pravilo o saglasnosti mesta

Saglasnost mestat rezultuje iz žiga udarenog u mestu, koje predstavlja neki odnos direktan ili iz okolnosti, u vezi s predmetom (slikom).

1) Direktan odnos. — Odnos direktan ili činjenički je onaj, koji se postavlja za predele, spomenike, grbove itd.

Za likove, bira se mesto rođenja na osnovu prisne i prve veze sa ličnošću na slici.

U svakom slučaju, kad postoji mesto, čije je ime isto s imenom ličnosti (naprimer, za Richelieu i Silly) žig toga mesta može biti pretpostavljen onome iz mesta rođenja, ali pod uslovom, da postoji neka veza između toga mesta i života predstavljene ličnosti.

2) Odnos okolnosti. — Taj odnos se uspostavlja bilo specijalnim žigom upotrebjenom u drugom mestu, a ne u mestu rođenja, i koje ima veze sa predmetom (naprimer, Kongres filozofa u Parizu 1937 go-

dine na Dekartovoj karti); bilo, za karte istoriskog karaktera, sa žigom udarenim u mestu, koje je u saglasnosti sa predmetom karte.

Neke alegor. marke nalaze svoju saglasnost u reprodukciji umetničkog dela. Pod naročitim uslovom, da alegorija marke bude takva, da ne izaziva i ne reklamira nikakvo naročito mesto, žig će se upotrebljavati u mestu, gde se nalazi umetničko delo.

Na kraju, ako predmet marke predstavlja neki spomenik podignut u inostranstvu, izabraće se, u zemlji emitovanja, mesto koje najbolje odgovara predmetu.

C. — Pravilo o saglasnosti vremena

Za pokazivanje, u saglasnosti s markom, saglasnosti željenog vremena, karta će dobiti žig iz vremena, kad je marka bila u prodaji i, ako je moguće, na dan njene emisije ili povlačenja iz tečaja.

U svakom slučaju karta, koja će dobiti specijalan žig, čiji će natpis ili predmet (slika) biti u saglasnosti tesno vezanoj s predmetom (slikom) marke, činiće izuzetak od tog pravila pod uslovom:

1) da manifestacija, koja je dala povod za prigodni žig, predstavlja, i ona sama, tesnu vezu s markom.

2) da predmet (slika) žiga ne bude kopija predmeta (slike) marke.

Ni u kom slučaju, marka, na kojoj je ispisan povod emisije, neće moći biti upotrebljena posle povlačenja iz tečaja.

NAZIV

Iz same njene definicije proizlazi, da se termin karte maksimum odnosi na maksimum saglasnosti postignutih između predmeta marke, karte i žiga.

Ovaj naziv, čija je tačnost potvrđena opštom upotrebom, sastoji se iz kombinovane reči, čije je stvaranje bilo neophodno, da bi se njome označio jedan novi filatelistički objekat.

Množina ovog naziva treba da bude „karte maksimum“.

Кроз филателистички свет

ХАНРИ ДИНАН, ОСНИВАЧ ЦРВЕНОГ КРСТА

8 маја навршило се 125 година од рођења оснивача међународног Црвеног крста, Ханрија Динана. Тај дан је био скромно прослављен у целом свету, већином, јавним предавањима, свечаним седницама и пригодним чланцима по дневним листовима. И у Југославији је тога дана на врло скроман начин одана пошта овом великом филантропу. У неким земљама ће се приредити и изложбе марака у част Црв. Крста, а неке ће издати и посебна издања марака са Динановом сликом. Сарска област је већ издала једну такву марку.

ложбама и смотрама поклони дужна пажња Црв. Крсту, а наш Црвени Крст би могао за „Недељу Црвеног Крста“ издати марку с ликом овог великог филантропа и творца међународног друштва Црв. Крста и тиме му на један леп начин указати дужно поштовање.

ФИЛАТЕЛИЈА И ВОЈСКА У ФРАНЦУСКОЈ

Од 29 до 30 маја министарство рата организоваће у Музеју Прекоморске Француске у салону војске — филателистичке дане. Под патронажом Друштва за васпитну и наставну филателију биће приређена изло-

жба: „Војна уметност у филателији“. — На изложби ће бити отворена поштанска исправа, која ће употребљавати специјални жиг, а продаваће се и пригодне коверте и карте са одговарајућим мотивима.

СРПСКЕ НОВИНСКЕ МАРКЕ ИЗ 1866 ГОДИНЕ

У швајцарском листу „*Berner Briefmarken-Zeitung*“ бр. 4 за 1953 годину објављен је под горњим насловом чланак нашег сарадника Драгана Новака као одговор Инж. Е. Милеру, ради дефинитивног утврђења где спадају ове српске новинске марке.

КАКВЕ ДОБРОТВОРНЕ ПРИЛОГЕ ДАЈУ ФИЛАТЕЛИСТЕ

Према француском часопису „*L'OFFICIEL DE LA PHILATELIE*“ бр. 84 од 15 априла ов. г. филателисте, купујући марке са доплатком, дају прилоге, обрачунате у француским францима, у току ове године овим земљама:

Белгији	за 7 марака	44	франака
Данској	„ 1 „	2	„
Француској	„ 1 „	3	„
Исланду	„ 2 „	10	„
Холандији	„ 6 „	27	„
Алжиру	„ 1 „	2	„
Тунису	„ 1 „	2	„
Антилима Холанд.	„ 1 „	8	„
Суринаму	„ 2 „	22	„
Новој Гвинеји Хол.	„ 3 „	25	„

НОВЕ МАРКЕ У ИЗГЛЕДУ

Алжир: крајем јуна 1 марка са доплатком за војску.

Океанија Франц.: 15. VI. 1 марку (50-годишњица смрти сликара Gauguin).

Уједињене Нације: 12. VI. 2 марке (за У.П.У.).

Италија: у јуну 1 марка за А. Correlli-а.

Луксембург: 18. V. 2 марке (радио станица и Вианден).

Холандија: 1. V. серију од 5 марака, добротворну, са цвећем.

Португалија: 15. V. 2 вредности (Св. Јоана).

Сарска област: 3. V. 1 вредност за „Дан марке“, 1 вредност за Црв. Крст (Х. Динан) и 2 вредности за ред. пошту (од 3 и 30 Ф.).

Шведска: 27 V. серију од 4 вредности за 50-годишњицу атлетског удружења.

Швајцарска: 1. VI. серију од 5 вредности „Pro patria“.

Аустралија: 25. V. 3 крунидбене марке.

Канада: 1. V. 5 марака са сликом краљице Јелисавете и 1. VI. 1 вредност (крунидбена).

Велика Британија и њени протекторати и колоније: 3. VI. крунидбене марке.

Мароко Фр.: 16. V. 1 марку за „Дан марке“.

Немачка Ист.: У почетку јуна серију од 18 вредности „Петогодишњи план“.

Ирак: 2. V. 3 марке и 1 блок за краљево крунисање.

Италија: 7. V. 1 марку са сликом Венеције за филат. изложбу.

ФАЛСИФИКАТИ РУСКИХ МАРАКА

Утврђени су фалсификати спомен-марке из 1934 г. 10 година цивилне авијације и ваздушне поште (Цумшт. бр. 462—466, Ив. бр. 41—45). Фалсификати су мање сјајних боја, мутнијих него код оригинала; зупчање је 11 место 13¹/₂; делимично, фалсификати су са две стране незупчани. Фалсификати су штампани у офсету са грубом основом, док су оригинали били штампани у хелиографији.

ПРОГРАМ ИЗДАВАЊА МАРАКА У ИТАЛИЈИ ЗА 1953 ГОДИНУ

Једна серија од 6 вредности посвећена туризму, која ће се издавати у будуће сваке године. За ову годину издаће се слике ових места: Capri, Cortina d'Ampezzo, Gardone, Rapallo, Sienne и Taormina.

Нова серија за редовне потребе јединственог типа, малог формата, са сликом женске главе према једном новцу из Сиракузе.

Шест спомен-марака од 25 лира: за 300-годишњицу од рођења музичара А. Корелија; за 500-годишњицу од рођења сликара Луке Сињорели; за петогодишњицу потписивања Атлантског пакта; за 700-годишњицу од рођења Св. Кларе; за аутомобилску трку од 1000 миља кроз Италију; за међународну пољопривредну изложбу у Риму.

БРЗА ИЗРАДА МАРАКА

У Чехословачкој су 19. III. 1953 пуштене у течај две марке жалости за покојним претседником Чехословачке републике, Клементом Готвалдом. Истог дана и истим поводом издат је и један блок са сликом пок. Готвалда. Ове су марке израђене у дубокотиску. Готвалд је умро 14. III. 1953. Према томе ове марке и блок су израђени за свега пет дана; почете су после смрти претседника, па је до 19. марта извршено цртање, гравирање, штампање, гумирање, зупчање, паковање, дистрибуција и пуштање у течај преко шалтера; све је то свршено за овако кратко време. ~~Бројер — 1953~~

ИЗЛОЖБА У ЛИСАБОНУ

У Лисабону биће приређена филателистичка изложба „LISBOA 1953“ од 26. IX. до 5. X. 1953 у част прославе стогодишњице португалске поштанске марке. Једна изложбена марка са сликом краљице Марије II већ је наручена, а исто тако дате су у израду и изложбене медаље.

ИЗЛОЖБА У ФРАНКФУРТУ НА МАЈНИ

Од 29. VII. до 3. VIII. 1953 одржаће се у Франкфурту међународна филателистичка изложба „IFRABA“ уз сагласност FIP-е. Ово ће бити прва међународна изложба у Зап. Немачкој. У вези с изложбом одржаће се и савезни дан Савеза немачких филателиста 1 и 2 августа.

ДВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА У АУСТРИЈИ

У Аустрији је од 1921 године постојао Савез филателистичких друштава, који је години остало у прошлој години око половине друштава. Многи су и поједини чланови остављали своје организације из разних разлога. Најзад, прошле године иступио је из Савеза и Радничко филателистичко друштво из Беча са скоро 1700 чланова. Покрајинска друштва су почела да оснивају посебне савезе, који нису могли да опстану сами за себе. Тако се дошло на идеју да све те организације из покрајине и поменуто Радничко филателистичко друштво избио по својој активности познат у филателистичком свету. Али, и политичке прилике и ратови, као и ратне последице утицале су много на цео живот у Аустрији, па и на филателистичке прилике. Долазило је у Савезу све чешће до сукоба, иступало је из Савеза једно по једно друштво и тако је од 69 друштава са скоро 10.000 чланова у 1950 Беча оснују један нов врховни савез. Сада, дакле, постоје два савеза са скоро подједнаким бројем чланова — око 3500.

Међутим, изгледа да сад увиђају да су пренаглили, те почиње да се пропагира поново спајање, из бојазни да се не дође до нежељеног краха у филателији у Аустрији.

НЕДЕЉА ПОШТЕ

Читамо из дневних листова да ће поводом 110-годишњице прве поште у Србији и Дана победе над фашизмом Управни одбор и Дирекција ПТТ Београд, заједно са Земаљским одбором синдиката пошт. службеника и радника, од 11 до 18 маја организовати „Недељу поште“ и да ће том приликом бити одржана разна предавања, истакнуте разноверне плакате и обавештења у поштама, а корисници поштанско-телеграфско-телефонских услуга биће упознати с развојем поште и телеграфско-телефонске мреже код нас, затим с тешкоћама, недостацима и успесима ове службе и моћи ће да дају савете и предлоге, што ће, несумњиво, допринети бољем раду ове установе.

Свакако, да су и филателисти, ако ништа више, бар корисници поштанских услуга, па кад нису позвати да сарађују ове недеље са службеницима пошта на пропаганди и др., као њихови најближи сарадници, онда бар са своје стране овим путем покушаће да примете пропусте у вези ове „Недеље поште“ и прославе 110-годишњице поште у Србији. И прошлих година друге дирекције пошта су вршиле пропаганду ове недеље и поштанских услуга или путем поштанских дописница са пригодним паролама на њима или специјалним поштанским жиговима. Београдска дирекција није то до сада чинила, па не чини ни ове важније годишњице, иако би ова врло јевтина средства послужила много у пропаганди поштанско-телеграфско-телефонских услуга. Нека се ово бар прибележи за идућу годину!

FALSIFIKOVANE SU NEMAČKE VOJNE AVIONSKE MARKE OSTRVA LEROSA SA PRETISKOM »INSELPOST«

Austriski jutarnji list »Die Presse« u svom broju 1405 od 9 juna o. g., pod naslovom »Dreher proizvodi retke poštanske marke« izveštava o sledećem: U odeljenju bezbednosti pre nekoliko dana podnešena je prijava da je u Austriji falsifikovano i prodato nekoliko stotina nemačkih vojnih avionskih maraka sa pretiskom »INSELPOST«. Uspešno je uhapsiti 27 godišnjeg Dreher Günther Beke i jednog 43 godišnjeg gravera. Ova dvojica nisu falsifikovali samo pretisak »INSELPOST«, nego imitirali su i ekspertize specijalnog ispitivača maraka Dr. Dub-a.

Ove nemačke vojne avionske marke (Militär-Luftfeldpostmarke) došle su u upotrebu krajem 1944 godine na ostrvu Leros u Egejskom moru, koje je bilo potpuno blokirano od strane Savezničkih snaga, i dobile su pretisak »INSELPOST«.

S jedne strane emisiji broj ovih maraka bio je jako ograničen, s druge pak većina je propala na pismima koja su bila upućena za nemačku, zajedno sa transportnim avionima koja su pošla za Nemačku, a na putu su bila od strane Saveznika oborena. Marke, koje su išle sa Lerosa u Nemačku notiraju na međunarodnoj berzi maraka sa 400 do 500 šilinga (4500 do 5500 dinara) po komadu. Iste marke bez pretiska »Inselpost« sa svega 40 do 50 groša (4.5 do 5.5 dinara).

Günther Beke je izradio jedan gumeni štambilj i proizveo je bezbroj ovih »Inselpost« maraka. Kad je neko zatražio ekspertizu, on je prikazao falsifikovano uverenje. Broj falsifikovanih maraka za sada je nepoznat, ali ceni se da se radi o nekoliko stotina komada.

Tako uglavnom glasi vest. Još se govori u članku i o tome, da je falsifikator vrlo dobro poznao filateliju i da ju je studirao jedino zato, da bi mogao izrađivati falsifikate. Međutim, interesantno je napomenuti da su mu istorijski podaci bili nepoznati i da je za ove marke smarao da su za godinu dana ranije izdate. Tako je i bio otkriven. S.Z

ИЗЛОЖБЕ — СМОТРЕ

Пордужница у Пожаревцу је одржала своју изложбу марака од 12 до 19 априла о. г. Изложено је 40 витрина марака и другог филателистичког материјала. За изложбу је издата пригодна коверта, дописница и карта-Максимум, франкирани с маркама Уједињених нација.

Повереништво је 17 маја о. г. одржало своју овогодишњу смотру марака у оквиру недеље поште.

Подружница „Врачар“ у Београду одржала је 24 и 25 маја о. г. смотру марака у част рођендана Маршала Тита. Смотра је одржана у сали предузећа „Јадран“, у улици Саве Ковачевића бр. 23.

Подружница „Е. Дероко“ у Београду приредила је 24 маја о. г. смотру марака намењену пионирима.

MARKE ZA SVETSKI ESPERANTSKI KONGRES

boji; po ivici crteža biće tekst na esperantu »38-a UNIVERSALA KONGRESO de ES-

Prema programu prigodnih izdanja maraka u 1953 godini, koji je izdala Glavna direkcija pošta, a koji smo objavili u broju 1—2 našeg časopisa, za XXXVIII kongres Svet-skog saveza esperantista, koji će se održati u Zagrebu od 25 jula do 1 avgusta ove godine, predviđeno je izdanje jedne prigodne marke od 15 dinara.

Iz »Politike« saznajemo da se u Zavodu za izradu novčanica u Beogradu vrše pripremni radovi za štampanje ove marke. Idejni nacrt za nju izradio je filatelista Petar Matković iz Šibenika. Marka će se štampati u dve boje, najboljom vrstom štampe: petokraka zvezda na slici biće zelena (kao simboličan znak esperantista), a sve ostalo u crvenoj

PERANTO 1953 ZAGREB», a u dnu slike latinicom »FNR JUGOSLAVIJA«.

UČESTVUJTE U VELIKOM NAGRADNOM KONKURSU!

Možete li pogoditi šta pokazuju ove slike?

Ako ste sigurni u tačan odgovor, pošaljite nam ga za nagradni konkurs.

Prve nagrade dobijaju oni učesnici konkursa koji odgovore još i na sledeća pitanja:

1. šta se podrazumeva pod »...marke prodavaće se kod svih većih pošta do utroška...«

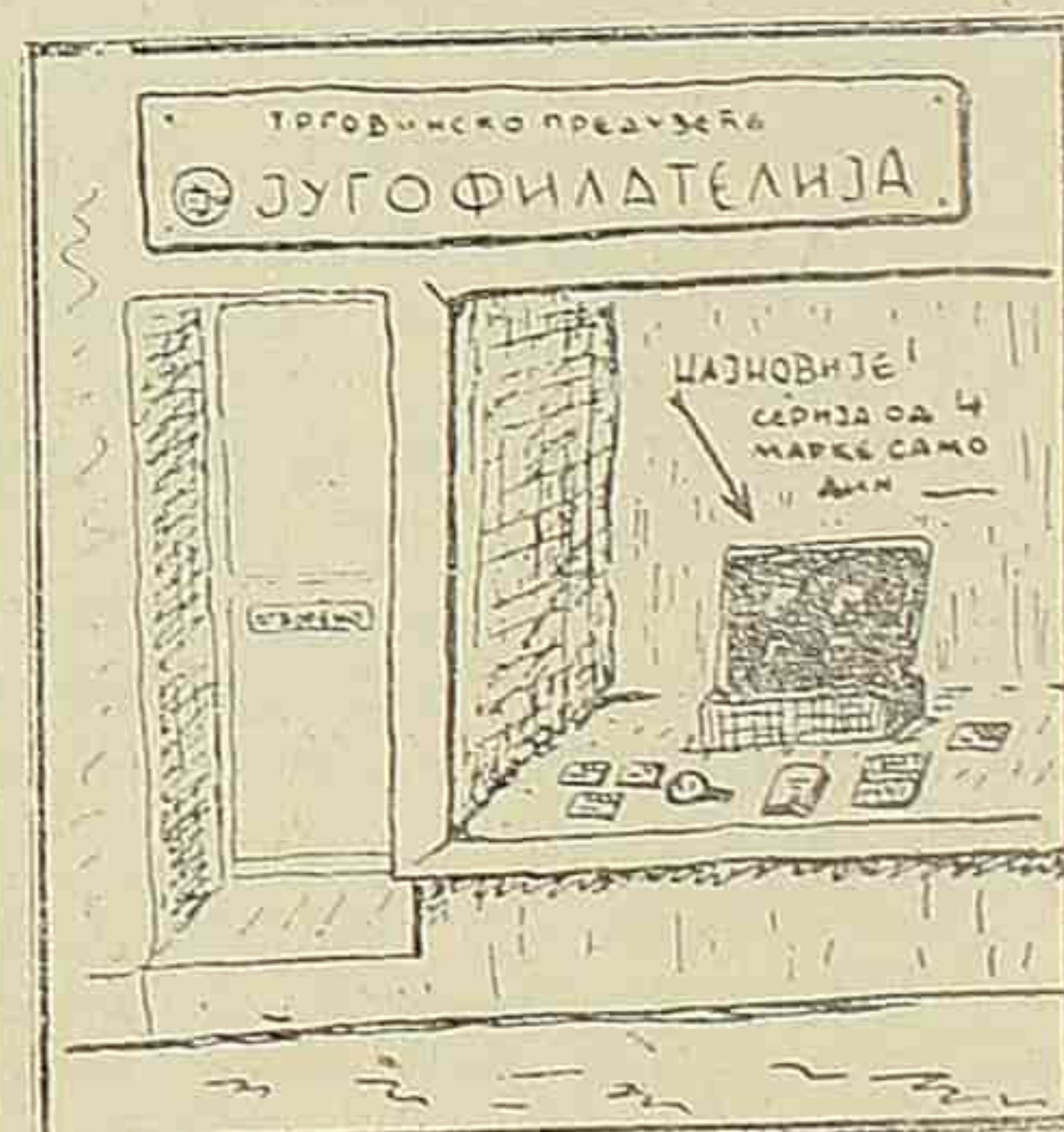
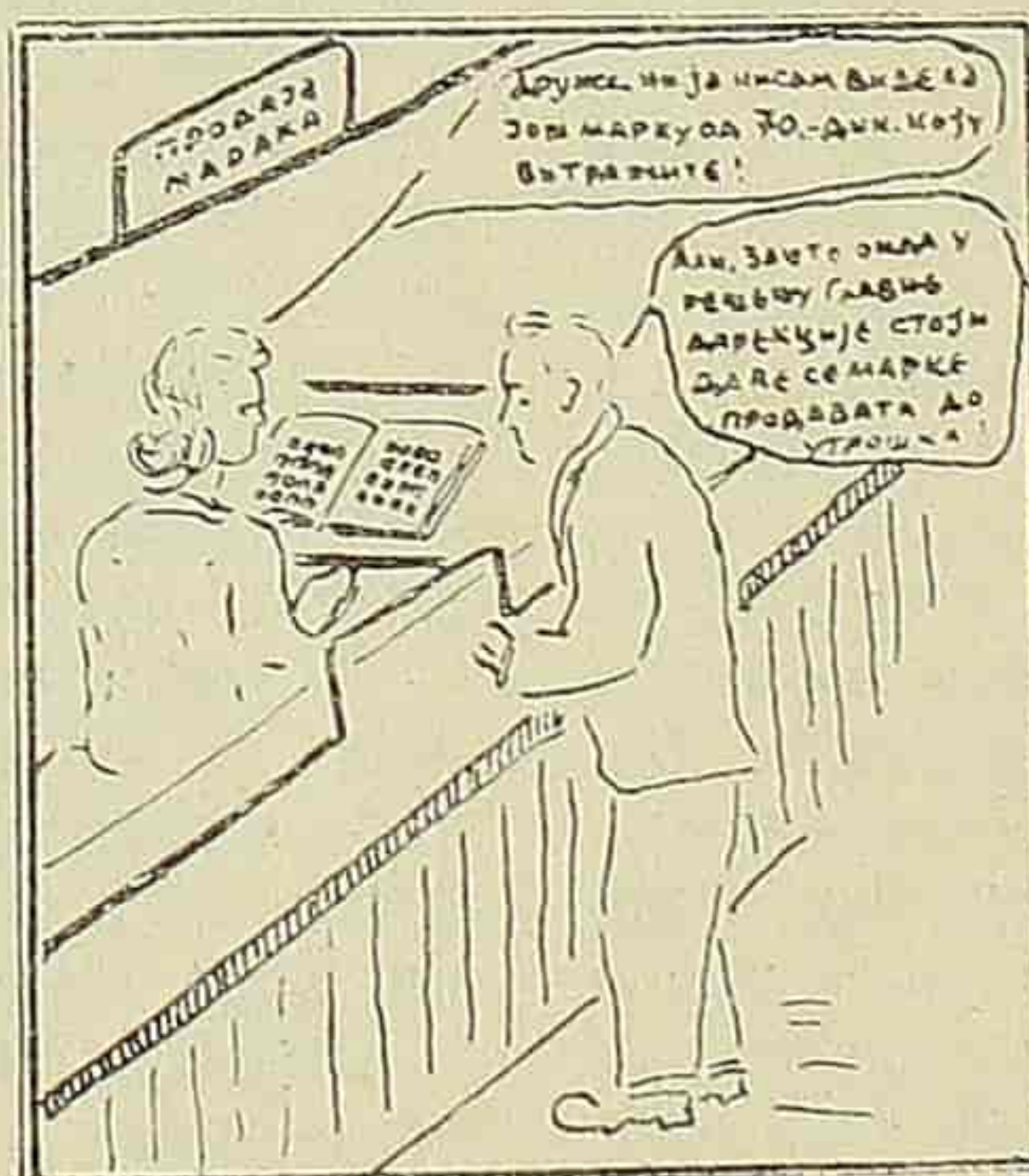
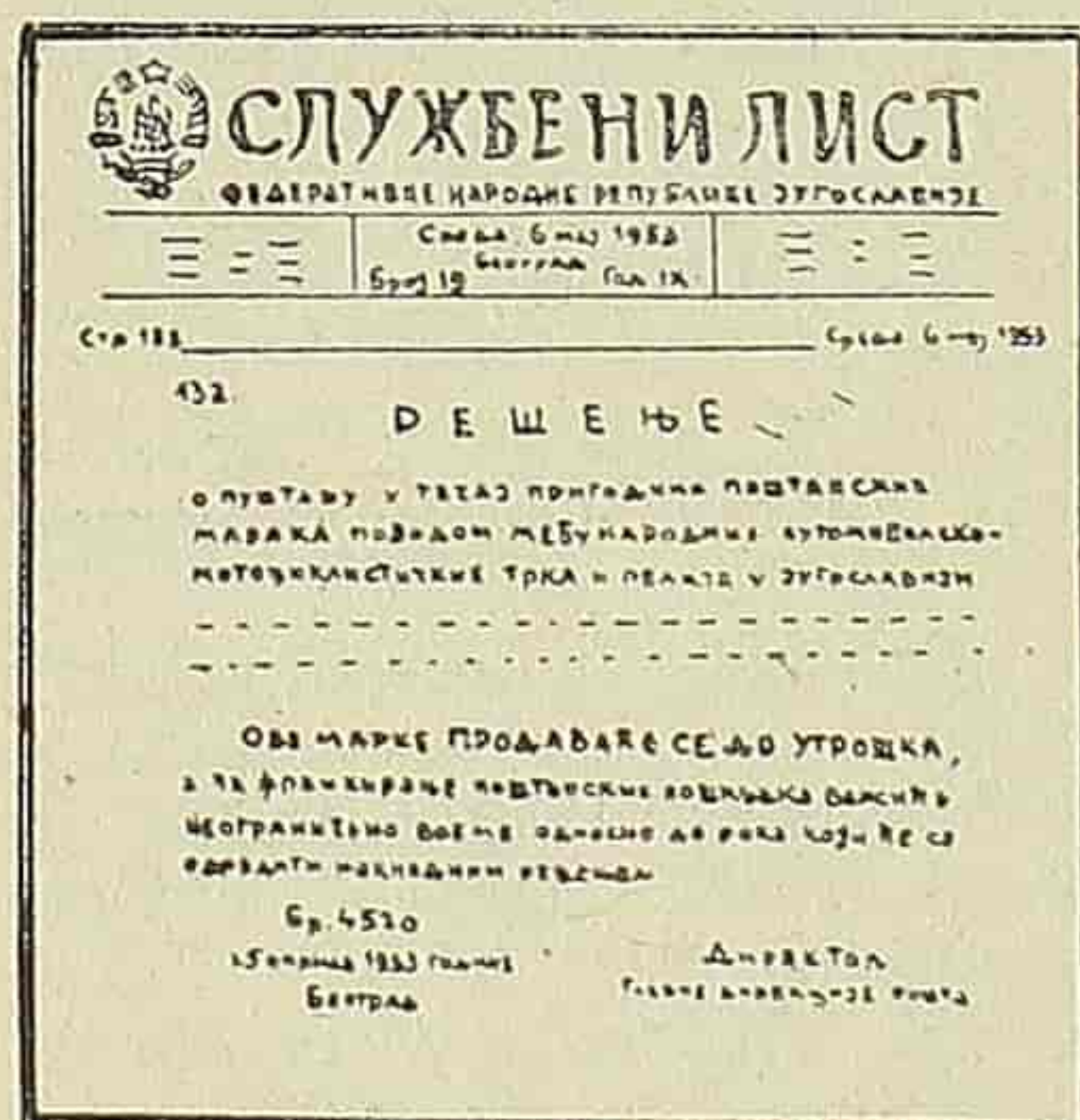
2. koji je razlog da filatelisti ne mogu kupiti sve marke »u tečaju!«?

3. zašto se ipak sve marke u tečaju mogu kupiti kod »Jugofilatelije«? i

4. u koju svrhu se izdaju prigodne marke i čemu one služe?

Kao nagrade za tačan odgovor učesnici dobijaju filatelističke aktuelne raritete i specijalitete, kao: upotrebljenu marku od din. 70.— iz serije auto-moto trke 1953 g., marke od din. 15 i 50 iz serije prigodnih maraka posvećenih OUN itd.

Odgovore slati za Odbor za odgonetanje nerazumljivih problema jugoslovenske filatelije.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА Ф. Н. Р. Ј. НА МАРКАМА ЗА ВАЗДУШНУ ПОШТУ ОД 5 ДИН.

Инж. П. Новиков из Обилића пише нам: Вредност од 5.— Дин. за ваздушну пошту (бр. 40), отштампана у табацима по 24 марке, налази се у пошти Обилић на две врсте табака: без икаквих ознака на рубовима табака и са ознаком доле с леве стране „III“, а с десне стрелица. На табацима без ознаке свака 24 марка има ван оквира слике, поред самог оквира, изнад међупростора између „Р“ и „Ј“ једну малу тачку у боји. — На табацима са ознаком „III“ свака 13 марка има оштећено „А“ (прво у речи JUGOSLAVIJA), замрљано бојом у самом угаоном вршку а у целом првом вертикалном реду, тј. код марака: 1, 5, 9, 13, 17 и 21 поред пречнице другог „А“ у речи ЈУГОСЛАВИЈА налази се бела флека (као продужење пречнице с леве стране). Ова се особеност најбоље испољава на 21 марци.

НА ФРАНКО МАРКАМА ОД 15 ДИН.

Инж. Новиков нашао је на маркама од 15 дин. израђеним у офсету (бр. 227) ове особености:

а) са једном ромбичном мрљом поред трачице са натписом у ћирилици изнад слова „Г“; мрља је у боји. Марка је употребљена, са жигом поште Рума. Ову је особеност утврдио само на овом примерку. Место у табаку непознато.

б) Испод слова „Ј“ исте трачице оквир прекинут и у сунцокрету се налази бела округла мрља, која потсећа на малу трешњу. Ову грешку нашао је на више примерака, али јој није могао утврдити место у табаку.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА СРБИЈЕ ДЕЛИМИЧНО НЕЗУПЧАНЕ МАРКЕ

Димитрије Јанићијевић, члан подружнице „Врачар“ има десни полутабак марака од 15 пара „Крфског издања“, штампаног у Паризу, на коме су неизвршена зупчања у вертикалном правцу између марака у предпоследњем и последњем реду целом, а и иза последњег реда марака, те су марке у предпоследњем реду озупчане с обе хоризонталне и са леве вертикалне стране, а са десне су незупчане, а у последњем реду су озупчане само у хоризонталном правцу, а у вертикалном с обе стране су незупчане.

ДВОСТРУКО ЗУПЧАЊЕ

Димитрије Јанићијевић, члан подружнице „Врачар“ приказао нам је марке од 15 пара (бр. 175) и од 25 пара (бр. 177) из Београдског издања из 1920 г. у четвERCима, код којих је у средњем вертикалном међупростору извршено зупчање двапут. Не зна се да ли су били цели табаци двоструко зупчани или само извесни делови (вертикални редови).

ДОПИСНИЦЕ СА СЛИКАМА

Најзад смо угледали давно прижељкивано издање дописница са сликама наших лепих и привлачних пеизажа. Израда је врло слаба, али се надамо да ће већ идућа серија бити лишена пропуста, који су настали при изради ове серије: мутне и нејасне слике, мрље од штампарске боје на сликама, неуједначена јачина боје како међу разним картама, тако и на сликама исте карте; варијације су час светлије час тамније, слова нејасна или делимична итд.

Каталогизација:

26 април 1953, дописнице са сликама, боја штампе тамно-смеђа, бели полукартон. Адресна страна је раздeљена двома вертикалним цртицама (од којих је она према адресном пољу знатно дебља) у два поља: на десној страни адресно поље, а лево поље са сликом. Димензије слика 53×56 мм., изузев оне са сликом Народне скупштине у Београду, чија је величина 53×38 мм. Испод слике, према њеном десном углу је име места на слици и то: у ћирилици са не-

што крупнијим словима код слика бр. 1, 2, 3, 4, 6, 13, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28 и 32, док је код бр. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18, 19, 27, 29, 30 и 31 у латиници и са ситнијим словима. У доњем левом углу овог поља отштампано је „Cena 12 din.“ — На десном адресном пољу су 5 хоризонталних адресних линија, од којих је четврта двострука са једном дебљом (за ознаку места у адреси). У десном горњем углу је вредносна ознака вел. 21×29 мм., слична оној на редовним дописницама, са левим профилем Маршала Тита; изнад и испод профила у нешто светлијим пољима су називи државе: у горњем у ћирилици, у доњем у латиници; ознака вредности у 2 реда „DIN / 10“. Између вредносне ознаке и раздeоне линије натпис у 2 реда „ДОПИСНИЦА — DOPISNICA / ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА“ — Величина карте 142×105 мм. Има 32 карте са различним сликама:

1) Бања Ковиљача; — 2) Београд (калемегдан са спомеником Победнику); — 3) Београд (зграда Војног музеја); — 4) Бео-

град (Народна скупштина); — 5) Блед; — 6) Бока; — 7) Будва; — 8) Вараждин; — 9) Гозд Мартуљак; — 10) Долина Неретве; 11) Дубровник; — 12) Загреб; — 13) ЗРЕЊАНИН; — 14) ЛЈУБЉАНА; — 15) Марибор; — 16) Мостар; — 17) Нишка бања; — 18) Омиш; — 19) Оребић; — 20) Охрид

(панорама града); — 21) Охрид (Језеро с манастиром Св. Јована); — 22) Палић; — 23) Проклетија; — 24) Сарајево; — 25) Свети Стеван; — 26) Скопље; — 27) Солин; — 28) Сомбор; — 29) Травник; — 30) Хвар; — 31) Цеље; — 32) Шара.

Бран. Новаковић

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

Mežice. — 1—3. V. 1953.

Glavna direkcija pošta odobrila je 24. IV. 1953 pod Br. 4714, po traženju Odbora za proslavu partizanskog susreta u Koruškoj, podnesenom preko Direkcije pošta Ljubljana, da se izradi i upotrebi na pošti u Mežici od 1 do 3 maja 1953 prigodan poštanski žig sa tekstom »KOROŠKO PARTIZANSKO SREĆANJE / MEŽICA«.

Beograd. — 20. V. 1953.

Povodom otvaranja stalne vazdušne linije

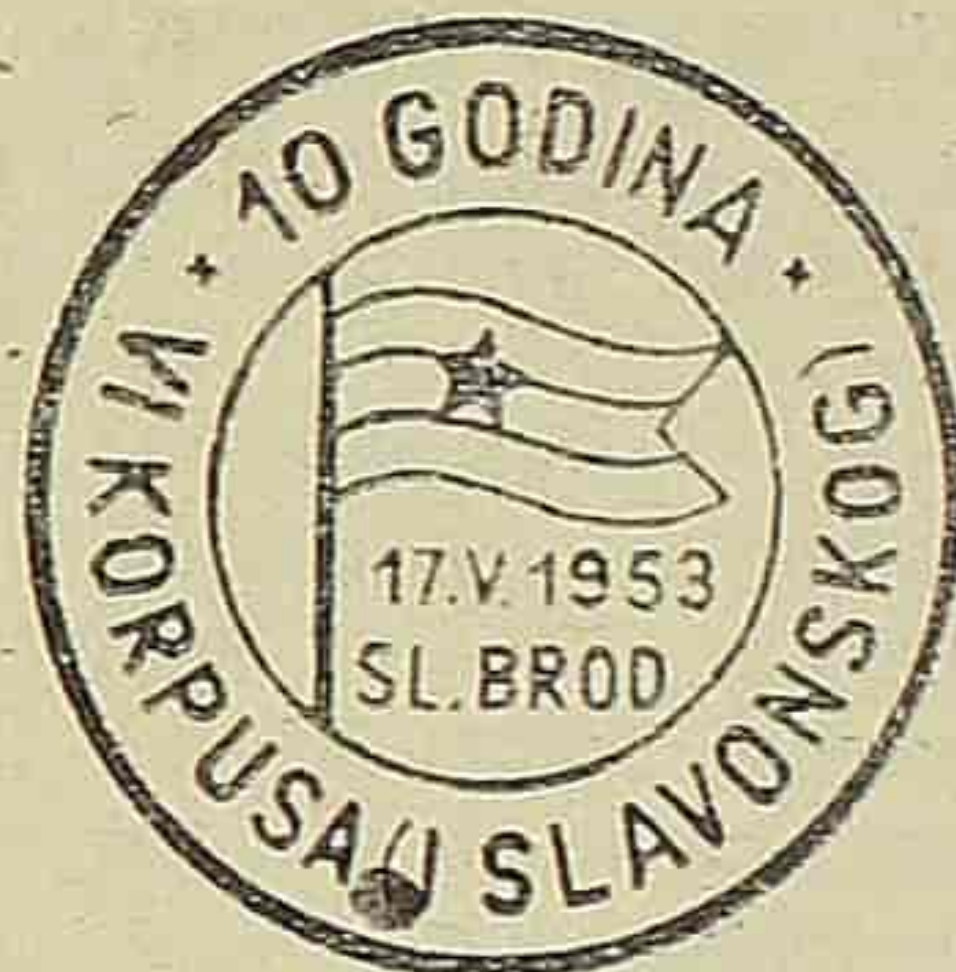

Beograd—Istambul, za prvi let odobrila je Glavna direkcija pošta rešenjem br. 5329 od 13 maja 1953 upotrebu prigodnog poštanskog žiga kod pošte Beograd 1 na dan 20 maja. Žig je trouglastog oblika s natpisom »PRVI LET BEOGRAD—ISTAMBUL« na našem i francuskom jeziku. Ovim žigom biće žigosane sve pošiljke, koje toga dana budu upućene avionom u pravcu Istambula. — Ju-

goslovenski aerotransport izradio je za ovu priliku prigodne koverte.

Slavonski Brod. — 17. V. 1953.

U vezi obaveštenja donetog u broju 4/53, zahvaljujući vrednom Hrvatskom filatelisti-

čkom društvu iz Broda na Savi, donosimo i sliku prigodnog žiga odobrenog za proslavu desetogodišnjice VI korpusa (1 slavonskog) u Slav. Brodu. Prema dobivenim podacima od Društva, nacrt žiga je izradio P. Diljski, a gravirao ga je Ozimec.

Ljubljana. — 4 do 12. VII. 1953.

Na traženje Turističkog društva iz Ljubljane — Festivalski odbor — odobrena je rešenjem Glavne direkcije pošta br. 4765 od 13. V. 1953 izrada i upotrebe prigodnog poštanskog žiga kod pošte Ljubljana 1 u vremenu održavanja I Ljubljanskog festivala od 4 do 12 jula 1953. Žig će biti od mesinga sa izgraviranim tekstom »I LJUBLJANSKI FESTIVAL 4—12 JULA 1953«.

Нове МАРКЕ

ANDORA (franc. pošta)

30. III. 1953. — Nova vrednost iz serije porto-maraka u tečaju: 100 F. zelena (snop žita).

ANTILI HOLAND.

III. 1953. — Dobrotvorna marka s doplatkom u korist postradalih od poplave u Holandiji; izradena od franko marke u tečaju

sa slikom kraljice Julijane, sa crnim pretiskom u 4 reda: $22\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2}$ ct. / Watersnood / NEDERLAND / 1953: $22\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2}$ na 1.50 G. zelena.

AUSTRIJA

21. IV. 1953. — Spomen marka izdata za

80-godišnjicu generala Teodora Knera, predsednika republike: 1.50 Š. tamno-plava (predsednikov portret).

BAHREN

15. II. 1953. — Prva vrednost iz nove serije za lokalnu upotrebu: $\frac{1}{2}$ anna crvena (Šeik Sulman bin Hamed Al Khalifat).

BELGIJA

18. III. 1953. — Provizorna marka za poštanske pakete, izrađena od marke iste vrste iz 1951 godine, sa zelenim pretiskom nove vrednosti: 20 F. na 18 F. crvena.

BRAZILIJA

8. IV. 1953. — Spomen marka na završeno 4 stoleće od osnivanja varoši Santo Andre da Borda do Campo u državi Sao-Paulo: 0.60 Cr. plava (portret osnivača varoši Joao Ramalho).

BUGARSKA

1) III. 1953. — Serija spomen-maraka o 80-godišnjici smrti Vasila Levskog, junaka iz rata za oslobođenje Bugarske: 16 st. smeđe-crvena (Basil Levski) i 44 st. smeđe-crna (Levski sa svojim prijateljima).

2) III. 1953. — Serija spomen-maraka o 75-godišnjici Berlinskog ugovora, kojim je, po završetku rusko-turskog rata, stvorena kneževina Bugarska pod turskim suverenstvom: 8 st. zeleno-plava (prelaz ruske vojske preko Dunava), 16 st. smeđa (borba na Šipki), 44 st. zelena (Bugari dočekuju oslobođenje Ruse), 80 st. ljubičasto-smeđa (paralela oslobođenja u 1878 i 1944 godini) i 1 L. škripljasta (spomenik na Šipki i Dimitrovgrad).

3) 8. III. 1953. — Prigodne marke za »Međunarodni dan žena«, sa slikom istom na obema markama — majke s decom: 16 st. plava i 16 st. zelena.

GVATEMALA

1) II. 1953. — Nova serija maraka za redovne pošte: $\frac{1}{2}$ c. smeđa i plava (šećerna trska), 1 c. nerandžasta i zelena (banana) i 2 c. crvena i smeđa (zemljoradnička kolonija).

2) II. 1953. — Nova serija maraka za vazдушnu poštu, sa istom slikom na svima markama — antičkom ceremonijalnom sekirom: 3 c. plava i ljubičastat, 5 c. zelena i smeđe-crvena i 10 c. ljubičasta i zelena.

14. III. 1953. — Na završetku mandata predsednika J. J. Arevala, a na početku mandata pukovnika J. Arbenca izdate su tri marke s istom slikom — nacionalne zastave, za vazдушnu poštu: 1 c. smeđa-crvena, ultramarinska i zelena, 2 c. zeleno-crna, ultramarinska i zelena i 4 c. tamno-smeđa, ultramarinska i zelena.

GVINEJA PORTUG.

I. 1953. — Prigodna marka za izložbu misionarskih veština, sa slikom ulaza na izložbu na svima markama: 10 c. crvena i zelena, 50 c. plava, maslinasta i žuta i 3 E. zelena, smeđa i ružičasta.

DANSKA

26. III. 1953. — Dobrotvorna marka s doplatkom u korist kulturnih ustanova u Danskoj: 30+5 ö. crvena (spomenik u Skamlingsbanken-u).

EGIPAT

II. 1953. — Prva vrednost nove serije maraka za redovnu poštu, sa slikom vojnika: 10 m. smeđa.

ZELENI RT

I. 1953. — Prigodna marka za izložbu misionarskih veština, sa istom slikom crkve na svima markama: 10 c. smeđa i zelena, 50 c. ljubičasta i ružičasta i 1 E. zelena i nerandžasta.

ZLATNA OBALA

1. IV. 1953. — Nove vrednosti iz serije sa slikom kraljice Jelisavete. Slike na markama iste kao one iz 1948 g., samo je u medaljonu zamenjena slika kralja Đorđa VI slikom kraljice Jelisavete II, izuzev vrednosti od $\frac{1}{2}$ d., za koju je uzeta slika marke od $2\frac{1}{2}$ d. iz 1948 g.: $\frac{1}{2}$ d. ružičasta i žuta (karta kolonije), $1\frac{1}{2}$ d. zelena (amblem provinc. saveta), 3 d. lilasto-crvena (rudnik magnezita) i 4 d. plava (jezero Bosumtwi).

IZRAEL

19. IV. 1953. — Spomen marka za petu godišnjicu proklamovanja države Izraela: 110 pr. zelena i crvena (anemone i državni grb).

INDIJA

15. IV. 1953. — Spomen marka o stogodišnjici železnica u Indiji: 2 a. siva (lokomotive u 1853 i 1953 godini).

INDIJA PORTUG.

1) XII. 1952. — Prigodni blokovi za filatelističku izložbu, o 400-godišnjici smrti Sv. Franje Ksaverskog:

a) Blok sastavljen iz tri marke: 10 r. crna (prva marka Indije), marka izložbe u sivoj boji i 5 t. ljubičasta (sa slikom Sv. Franje Ksaverskog).

b) Blok sastavljen iz dve marke: 4 t. (grobnica Sv. Franje) i 8 t. (slika Sv. Franje).

c) Blok samo sa jednom markom: 9 t. (sa slikom Sv. Franje).

2) I. 1953. — Prigodna marka za izložbu misionarskih veština, sa slikom Sv. Deve na svima markama: 6 r. crna i plava, 1 t. smeđa i žuta i 3 t. ljubičasta i žuta.

IRAN

III. 1953. — Nova serija maraka za vazdušnu poštu, sa slikom šaha Mohameda Riza Pahlevi i aviona iznad mošeje na svima markama: 50 d. zelena, 1 R. crvena, 2 R. plavo-zelena, 3 R. smeđa, 5 R. ljubičasta, 10 R. nerandžasta, 20 R. plavo-ljubičasta, 30 R. maslinasta, 50 R. crno-smeđa, 100 R. crna i 200 R. zelena.

1) III. 1953. — Propagandna serija maraka za iransku petrolejsku industriju, sastavljena iz pet vrednosti sa slikama raznih postrojenja petrolejske industrije: 50 d. smeđe-zelena, 1 R. crvena, 2½ R. ultramarinska, 5 R. nerandžasta i 10 R. tamno-ljubičasta. Marka od 2.50 R. oblika vertikalnog, a ostale horizonatnog pravougaonika.

2) III. 1953. — Propagandna serija maraka za rafineriju petroleja u Abadanu, sastavljena iz 4 vrednosti sa dvema različitim slikama petrolejskih bunara: 50 d. zelena/žuta, 1 R. ružičasta/žuta, 2.50 R. plava/žuta i 5 R. smeđe-ljubičasta. Prva i treća vrednost su vertikalne, a druga i četvrta horizonatne.

KAJMANSKO O.

2. III. 1953. — Prva vrednost nove serije maraka za redovnu poštu, a druga marka engleskih kolonija sa slikom kraljice Jelisavete II: 4 d. plava i crna (svetionik Južnog Sudana i, u medaljonu, kraljičina slika).

KAMBODŽA

III. 1953. — Marke za vazdušnu poštu, sa istom slikom na svima markama: 50 c. zelena, 3.30 P. ljubičasta, 5.10 P. smeđa, ljubičasta i crvena i 30 P. smeđa i plavo-zelena.

KANADA

1. IV. 1953. — Serija maraka za propagandu kanadske faune: 2 c. plava (polarni medved), 3 c. smeđa (severni jelen) i 4 c. crna (ovan).

KINA

8. IV. 1953. — Dve marke za »Medunarodni dan žena«: 800 D. crvena (tekstilna radnica) i 800 D. zelena (poljoprivredna radnica).

KINA

XI. 1952. — Provizorna marka za redovnu poštu, sa slikom pagode, sa zelenim pretiskom nove vrednosti: 50.000 D. na 5 D. crveno-nerandžasta.

KOLUMBIJA

10. III. 1953. — Spomen marka za petu stogodišnjicu rođenja španske kraljice Izabele Katolikinje, izdate sa zadocnjenjem od dve godine: 23 c. plava i crna (kraljica Izabela i njujorški spomenik Hrist. Kolumbu).

KUBA

26. III. 1953. — Spomen marka za stogodišnjicu rođenja Dr. Rafaela Montoro (1852—1952): 3 c. ljubičasto-smeđa (slika slavljenika).

LUKSEMBURG

1. IV. 1953. — Spomen marke za ženidbu prestolonaslednika, sa istom slikom mladog bračnog para na svima markama: 80 c. sivo-ljubičasta, 1.50 F. mrka, 2 F. zeleno-maslinasta, 3 F. lilasto-crvena, 4 F. plava i 9 F. smeđe-crvena.

MAKAO

I. 1953. — Prigodna marka za izložbu misionarskih veština, sa slikom Sv. Deve na svima markama: 8 a. smeđa i maslinasta, 10 a. plava i smeđa i 50 a. zelena i maslinasta.

MAROKO

1) III. 1953. — Propagandne marke sa slikom iz nacionalnih radinosti: 15 F. ljubičasto-crvena (tri kame), 20 F. plava (nakit iz Feza), 25 F. plava (nakit iz Anti-Atlasa).

2) III. 1953. — Marka za vazdušnu poštu štu sa slikom nakita iz severnih krajeva Maroka, s natpisom „POSTE AERIENNE“: 50 F. zelena.

MAROKO ŠP.

15. III. 1953. — Nova serija maraka za vazdušnu poštu: 35 c. plava i crvena (urođenička barka na El Carabo), 60 c. crvena i zelena (mošeja u Sidi-Saidi), 1.10 P. plava i siva (La Yunta) i 4.50 P. crvena i smeđa (Shauen).

MOZAMBIK

1) I. 1953. — Propagandne marke za izložbu misionarskih veština, sa slikom misionarke na svima markama: 10 c. smeđa i jorgovanasta, 1 E. crvena i zelena i 5 E. smeđa i plava.

2) III. 1953. — Marke za redovnu poštu, sa slikama raznih leptira u prirodnim bojama, na osnovama u boji, koje se navode kod svih vrednosti: 10 c. plava, 15 c. žuta, 20 c. zelena, 30 c. ljubičasta, 40 c. smeđa, 50 c. siva, 80 c. plava, 1 E. zeleno-plava, 1.50 E. rezeda, 2 E. smeđe-ružičasta, 2.30 E. plava, 2.50 E. otvoreno-zelena, 3 E. ljubičasta, 4 E. plava, 4.50 E. nerandžasta, 5 E. zeleno-plava, 6 E. otvoreno-ljubičasta, 7.50 E. smeđe-siva, 10 E. jorgovanasta i 20 E. zelena.

MADARSKA

1) III. 1953. — Blok žalosti zbog Staljinove smrti, sa Staljinovom slikom iz 1949 godine u sredini lista vel. 51×71 mm., sa

ke vrednosti: 20 f. zelena i smeđa (veverica), 30 f. smeđa i siva (jež), 40 f. zeleno-žuta i siva (divlji zec), 50 f. smeđa i siva (kuna), 60 f. zelena i smeđa (vidra) 1 Ft. žuto-zelena i smeđa (srndać), 1.50 F. maslinasta i siva (divlji vepar) i 2 F. nerandžasta i smeđa (jelen). — Marke od 20, 50, 80 f., 1 i 2 Ft. imaju uspravan, ostale položen pravougaoni oblik.

4) 4.—19. IV. 1953. — Serija maraka sa slikama odmarališta trubenika za redovnu poštu: 30 f. smeđe-crvena (Galyatető), 40 f. plava (Mecsek), 50 f. okerasta (Parád Gyógyfürdő), 60 f. smaragdna (Kékes) i 70 f. ružičasta (Balatonfüred).

5) 19. IV. 1953. — Marka za vazdušnu poštu sa slikom odmarališta za trubenike:

raznim natpisima u Staljinovu slavu: 2 Ft. ljubičasto-crna (Staljin).

2) III. 1953. — Prigodna marka o Staljinovoj smrti: 60 f. crna (slika kao na bloku pod 1).

1.50 Ft. ljubičasta (Dolgozók Udülője Lilla-füred).

NEMAČKA IST.

1) 14. III. 1953. — Serija spomen-maraka o 70-godišnjici smrti Karla Marksa: 20 pf.

3) 4. IV. 1953. — Serija sa slikama divljači, koja živi u Mađarskoj, za vazdušnu poštu, sa legendom LEGI POSTA ispod ozna-

smeđa i žuta (Marks sa knjigom »Kapital«), 24 pf. smeđa i crvena (Marksova glava) i 60 pf. plava i smeđa (Marksova medalja).

2) 30. III. 1953. — U spomen 85-godišnjice od rođenja Maksima Gorkog izdata je jedna marka: 35 pf. smeđe-crvena (Maksim Gorki).

NEMAČKA ZAP.

30. III. 1953. — Propagandno izdanje jedne marke za čuvanje od nesrećnih slučajeva na uličnom i drumskom saobraćaju: 20 pf. crna, zelena, crvena i žuta (majka sa svojim nastradalim detetom u naručju).

NIJASA

15. IV. 1953. — Spomen marke o stogodišnjici rođenja Cecila Rodesa, osnivača Rodezije, s istom slikom na svima markama — vodopada Viktorije i, u medaljonu, kraljice Jelisavete II: $\frac{1}{2}$ d. smeđa, 1 d. zelena, 2 d. ružičasta, $4\frac{1}{2}$ d. plava i 1/— crna i nerandžasta.

NIKARAGUA

1) 15. IV. 1953. — Serija spomen-maraka na osnivanje ODECA (Organisation de Estados Centro-Americanos): 4 c. plava (zastava organizacije), 5 c. zelena (karta država članica organizacije), 6 c. smeđa (grb organizacije), 15 c. žuta (pretsednici Gvatemale, Hondurasa, Nikarague, Salvadora i Kostarike) i 50 c. siva (zastave članica organizacije).

2) 15. IV. 1953. — Istim povodom izdate marke za vazdušnu poštu sa istim slikama sa dodatkom »AEREO«: 20 c. ružičasta (kao 6 c. pod 1), 25 c. plava (kao 4 c. pod 1), 30 c. smeđa (kao 15 c. pod 1), 6 c. zelena (kao 50 c. pod 1) i 1 C. ljubičasta (kao 5 c. pod 1).

NOVA GVINEJA HOL.

III. 1953. — Serija dobrotvornih maraka u korist postradalih od poplave u Holandiji, izrađenih od maraka iz redovnog izdanja u tečaju sa crnim pretiskom u 4 reda »HELP / NEDERLAND / 1953 / + (dodatak)«: 5 c. + 5 c. plava (brojka), 15 c. + 10 c. smeđa (kraljica Julijana) i 25 c. + 10 c. crvena (kraljica Julijana).

NOVI HEBRIDI (kondominijum)

30. IV. 1953. — Nove serije maraka francuskih (s natpisom NOUVELLES HEBRIDES) i britanskih (s natpisom NEW-HEBRIDES):

1) francuske za redovnu poštu: 5 c. zelena, 10 c. crvena, 15 c. okerasta i 20 c. ultramarinska (sve četiri sa slikom urođeničkog piroga — čamca s jedrima), 25 c. maslinasta, 30 c. otvoreno-smeđa, 40 c. sepija i 50 c. ljubičasta (sve četiri sa slikom rezanja domaće idola — totema), 1 F. nerandžasta, 2 F. jorgovanasta i 5 F. karminasta (sve tri sa slikom urođenika).

2) Francuske porto marke, iste kao odgovarajuće vrednosti pod 1) sa crvenim pretiskom

5 c. zelena, 10 c. crvena, 20 c. ultramarinska, 40 c. sepija i 1 F. nerandžasta.

3) Britanske za redovnu poštu, iste kao pod 1) samo sa izmenjenim natpisima: sve vrednosti kao pod 1).

4) Britanske porto marke, sve iste vrednosti kao pod 2), samo s izmenjenim natpisima i sa pretiskom POSTAGE DUE.

PERU

II. 1953. — Nove vrednosti franko-maraka u tečaju: 10 c. zelena (nova trgovačka luka u Tatarani) i 20 c. smeđa (mlada lama).

PORTUGALIJA

1) 28. III. 1953. — Izdanje maraka u spomen Guilherme-a Gomes Fernandes, generalnog inspektora vatrogasne službe u Portu: 1 E. crvena/žućkasta, i 2,30 E. plava/žućkasta; obe marke s istom Fernandesovom slikom.

2) 15. IV. 1953. — Spomen marke o 50-godišnjici Automobil-kluba u Portugaliji sa slikom klupskih amblema i sa prigodnim natpisima u ukrštenim trakama: 1 E. tamno-zelena i blede-zelena i 3,50 E. tamno-smeđa i blede-smeđa.

REINION

IV. 1953. — Porto marka izrađena od francuske porto-marke od meseca marta, sa pretiskom nove vrednosti u C F A francima: 50 F. C.F.A. na 100 F. zelena.

RIU-KIU

I. 1953. — U prethodnom broju „Filateliste“ pogrešno objavljene kao marke Japana pod 3 (tamo ih treba brisati) tri prve vrednosti nove serije za redovne pošte: 1 yen. crvena (most Madanbashi), 2 yen. zelena (dvor Shiri) i 3 yen, plavo-zelena (hram Shureinomom).

RODEZIJA JUŽNA

15. IV. 1953. — Serija maraka za spomen stogodišnjice rođenja Cecila Rodesa, osnivača Rodezije, sa raznim scenama na slikama i sa prigodnim natpisima i godinama »1853—1953«: $\frac{1}{2}$ d. smeđa i plava (sanitarna služba), 1 d. zelena i smeđa (peisaž sa jelenima), 2 d. ljubičasta i zelena (peisaž sa slikom Cecila Rodesa u medaljonu), $4\frac{1}{2}$ d. plava i zelena (vodojaža) i 1/— smeđe-crvena i zelena (transporti).

RODEZIJA SEVERNA

15. IV. 1953. — Serija spomen-maraka o stotom rođen-danu Cecila Rodesa, osnivača Rodezije, s istom slikom na svima markama — vodopada Viktorije i slike kraljice Jelisavete II u medaljonu: $\frac{1}{2}$ d. smeđa, 1 d. zelena, 2 d. crvena, $4\frac{1}{2}$ d. plava i 1/— crna i nerandžasta.

RUMUNIJA

1) II. 1953. — Nove vrednosti serije franko-maraka u tečaju, sa istom slikom amblema republike: 5 b. crvena i 55 b. ljubičasta.

2) 16. II. 1953. — Spomen marka o 20-godišnjici revolucionarnih dana na petrolejskim poljima i na železnicama (16. II. 1933): 55 b. smeđa (borbe pobunjenika).

3) 24. III. 1953. — Prigodne marke za svetski šampionat stonog tenisa u Bukureštu, sa istom slikom planigloba i ukrštenih raketa za stoni tenis: 55 b. zelena/žućkasta i 55 b. smeđa/žućkasta.

4) 24. III. 1953. — Spomen marka za petu godišnjicu ugovora o rumunsko-sovjetskom prijateljstvu: 55 b. smeđa i plava (uokviren prigodni natpis sa zastavama).

RUSIJA

1) 26. XI. 1952 izdata je jedna marka za spomen stogodišnjice smrti slikara G. A. Fedotova (1815—1852): 40 k. smeđa i crna sa slikom slavljenika.

2) 6. XII. 1952 izdate su 2 marke o 25-godišnjici smrti V. D. Polenova: 40 k. smeđa sa slikom Polenova i 1 R. plava, siva i mnogobrojnih boja sa pejzažem koji je slikao Polenov.

3) 8. XII. 1952, o 150-godišnjici rođenja pesnika A. S. Odojevskog (1802—1839) izdata je jedna marka sa slikom slavljenika: 40 k. crna i nerandžasta.

4) 15. XII. 1952, o stogodišnjici rođenja pisca A. N. Mamin-Sibirjaka izdata je jedna spomen marka od 40 k. zelena/žuta.

5) 24. XII. 1952, o 25-godišnjici smrti psihijatra V. M. Behterova izdata je jedna marka s njegovim likom: 40 k. smeđa.

6) Krajem decembra 1952 izdate su 3 marke s istim okvirom na slici, ali s raznim ordenjem u srednjem delu: 1 R. mrka (orden časti), 2 R. smeđa (crvena zvezda) i 3 R. crna (crvene zastave rada).

7) U januaru 1953. U čast Sovjetske socijalističke republike izdata je jedna marka od 1 R. zelena, smeđa i crvena (republikanske zastave).

9) U januaru 1953. Spomen marka o 25-godišnjici smrti Lenjinove, sa slikom Lenjina na tribini: 40 k. plava, ljubičasta, crvena i zlatna.

RUANDA-URUNDI

1. III. 1953. — Nova serija maraka za redovne pošte sa slikama raznog cveća iz Afrike u raznovrsnim, prirodnim bojama: 10, 15, 20, 25, 40, 50, 60, 75 c., 1, 1.25, 1.50, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10 i 20 F.

S. A. D.

30. IV. 1953. — Spomen marka za 150-godišnjicu prodaje Lujizijane Sjedinjenim Am. Državama od strane Francuske: 3 c. (potpisivanje ugovora o prenosu).

SALVADOR

1) III. 1953. — Serija spomen maraka o stogodišnjici Jose Marti-a, žurnaliste i heroja u borbi za nezavisnost Kube, s njegovom slikom na svima markama: 1 c. crvena, 2 c. zelena i 10 c. plava.

2) III. 1953. — Serija spomen-maraka za vazдушnu poštu o stogodišnjici rođenja Jose Marti-a, sa istom slikom kao pod 1), samo o dodatkom reči »AEREO«: 10 c. ljubičasta, 20 c. smeđa i 1 C. crvena.

SAN MARINO

1) III. 1953. — Dopunska vrednost serije paketskih maraka u tečaju: 300 L. ljubičasta i smeđa (ista slika kao ostalih maraka te serije iz 1928 g.).

2) 20. IV. 1953. — Sportska serija za redovnu poštu: 1 L. siva i smeđa (bacanje diskosa), 2 L. smeđa i crna (tenis), 3 L. zeleno-plava i crna (trčanje), 4 L. ultramarin-ska i crna (biciklizam), 5 L. tamno-zelena i

8) U januaru 1953, pri inauguraciji četiri nove stanice u moskovskom metro-u izdate su 4 spomen marke sa raznim slikama iz metro-a: 40 k. ljubičasta, zelena, crvena i žuta (Belo-Rusija), 40 k. plava, zelena, crvena i žuta (Botanički vrt), 40 k. plava, zelena, crvena i žuta (Novoslobodskaja) i 40 k. zelena, plava, žuta i crvena (Komsomolskaja).

smeđa (nogomet), 10 L. ružičasta i ultramarin-ska (jedriličarstvo), 25 L. sepija i crna (streljaštvo) i 100 L. siva i sepija (klizanje). — Marke od 1 i 3 L. su oblika trougaonog, od 10 i 25 L. uspravnog pravougaonika, ostale položenog pravougaonika.

3) 20. IV. 1953. — Marke iz sportske serije za vazдушnu poštu: 200 L. zeleno-plave i zelena (skijanje).

SARSKA OBLAST

1) III. Nove vrednosti redovnog izdanja maraka u tečaju: 1 F. tamno-zelena i zelena (rudarska okna), 2 F. ljubičasta (Ludvigova gimnazija) i 12 F. otvoreno-zelena (pošta u Sarbrikenju).

2) III. 1953. — Propagandna marka za međunarodni sajam u Sarbrikenju: 15 F. plava, sa slovima S i M sastavljenim od zastava evropskih zemalja.

SAHARA ŠP.

2. III. 1953. — Prigodne marke o 75-godišnjici Kraljevskog geografskog društva, sa istom slikom — statuom sa globusom: 5 c. nerandžasta, 35 c. zeleno-crna i 60 c. smeđa.

SIRIJA

II. 1953. — Marke za vazdušnu poštu za konferenciju U. N. S. W. S.-a u Damasku, izradene od maraka izdanja ranijih i u tečaju, s pretiskom u 3 reda »U. N. S. W. S. / Damascus / 8—20 dec. 1952«: 10 p. plava, 15 p. ljubičasta, 25 p. plava i 50 p. ljubičasta.

SOMALIJA

14. IX. 1952. Za spomen na prvi somalski sajam izdata je jedna serija maraka: za redovnu poštu 2 marke: 25 c. smeđa i sepija i 55 c. plava i sepija, i za vazdušnu poštu 1 marka: 1.20 C. crna i plava.

SURINAM

III. 1953. — Dobrotvorne marke s doplatkom za postradale od poplave u Holandiji, izradene od spomen-maraka za krunisanje kraljice Julijane sa crnim pretiskom u 4 reda »(nova vrednost) + (doplatek) / STORM-RAMP / NEDERLAND / 1953«: 12½ c. + 7½ c. nerandžasta i 20 c. + 10 c. na 12½ c. plava.

SV. TOMA I PRENS

I. 1953. — Propagandna marka za izložbu misionarskih veština, sa slikom manastira Sv. Jeronima na svima markama: 10 c. smeđa i zelena, 50 c. smeđa i žuta i 3 E. plava i siva.

TAI-VAN

I. 1953. — Provizorna marka za redovnu poštu sa slikom ptica u letu, sa pretiscima novih vrednosti: 10 D. na 10 c. plavo-zelena (pretisak ljubičast), 20 D. na 20 c. plavo-zelena (pretisak crven) i 50 D. na 50 c. plavo-zelena (pretisak crn).

1. III. 1953. — Serija maraka za uspomenu na treću godišnjicu ponovnog izbora Čang-Kai-Šeka; sa slikom istom kao na markama izdatim prošle godine povodom proslave druge godišnjice izbora, samo sa izmenjenim natpisima i označavanjem vrednosti; slika je ista na svima markama — alegorija izbora i Čang-Kai-Šek: 0.10 D. nerandžasta, crvena i plava; 0.20 D. zelena, crvena i plava; 0.40

D. ružičasta, crvena i plava; 1.40 D. plava, crvena i plava; 2.00 D. smeđa, crvena i plava i 5.00 D. ljubičasta, crvena i plava. — Sve ove marke postoje zupčane 12½ i nezupčane.

TAILAND

8. XII. 1952, za „Dan ustava“ izrađena je jedna marka od marke izdate 1928 godine sa crvenim pretiskom doplatka u dobrotvorne svrhe: +20 s. na 80 s. plava i sivo-crna.

TIMOR

I. 1953. — Prigodne marke za izložbu misionarskih veština, sa slikom kipa Sv. Deve na svima markama: 10 a. smeđa i siva, 16 a. smeđa i žuta i 50 a. plava i siva.

TRINITE I TOBAGO

20. IV. 1953. — Nova serija za redovne potrebe sa slikom kraljice Jelisavete II u medaljonima namesto slika kralja Đorđa VI i sa raznim slikama, istim kao u seriji iz 1938 g.: 1 c. zelena i plava, 2 c. smeđe-žuta i plavo-ljubičasta, 3 c. smeđe-jorgovanasta i zelena, 4 c. crvena, 5 c. jorgovanasto-crvena, 6 c. plava i smeđa, 8 c. nerandžasta i maslinasta, 12 c. jorgovanasta i crna, 24 c. maslinasta i crna, 60 c. ružičasta i zeleno-crna, 1.20 D. zelena i 4.80 D. crvenkasto-jorgovanasta.

TRST (zoga A)

Italijanska izdanja sa pretiskom „AMG-FTT“:

1) Na dve marke izdate za proslavu 500-godišnjice L. de Vinči: 60 L. i 80 L.

2) Na marci od 25 L. za mučenike u Belforu.

3) Na prigodnim markama za izložbu slikara Antonela u Mesini 25 L. crvena.

TUNIS

14. III. 1953. — Prigodne marke za „Tuniski dan marke“, izradene po tipu francuske marke izdate istim povodom, samo u drugoj boji i sa crnim pretiskom „TUNISIE“, sa slikom d'Argensona: 12+2 F. crvena.

URUGVAJ

1) III. 1953. — Nove vrednosti za novu seriju maraka za vazdušnu poštu, s istim slikama — avionom u letu: 65 c. ružičasta i 62 c. smeđa.

2) III. 1953. — Nova vrednost sa slikom Artigasa: 2 P. smeđa.

FILIPINI

27. III. 1953. — Prigodna marka za »Nedelju narodnog jezika« sa slikom filipinskog pesnika Francisca Baltazara: 5 c. žuto-maslinasta.

FRANCUSKA

1) U februaru 1953 izdata je dopunska vrednost porto-maraka u tečaju od 100 F. zelena.

2) 14. III. 1953. — Spomen marka za „Francuski dan marke“, sa slikom grofa d'Argensona, sa doplatkom: 12+3 F. plava.

24. IV. 1953. — Izdata jedna marka od 30 F. sivo-plava i lilasto-crvena (jedna manekina u elegantnoj haljini po novoj modi).

HOLANDIJA

10. II. 1953. — Dobrotvorna marka sa doplatkom u korist žrtava poplave, izrađena od redovne marke sa slikom kraljice Julijane, sa crnim pretiskom u dva reda „10 c. +10 c.“ / WATERSNOOD“: 10+10 c. mutno-narandžasta.

ČEHOSLOVAČKA

1) 17. I. 1953. — Za čehoslovački kongres pobornika za mir u Pragu izdate su 2 marke: 1.50 Kč. smeđa (golub mira) i 4 Kč. zelena (porodica radnika pod razvi-jenom zastavom sa prigodnim natpisom).

2) 10. II. 1953. — Spomen marka o 75-godišnjici rođenja prof. Zedneka Nejedli, predsednika Akademije nauka i jednog od glavnih osnivača Smetaninog i Jirasekovog muzeja u Pragu: 1.50 Kč. smeđa (Smetanin muzej) i 4 Kč. plava (Jirasekov muzej).

3) 25. II. 1953. — Spomen marke na petu godišnjicu revolucije od februara 1948 go-

dine: 1.50 Kč. plava (kolona narodne milicije), 3 Kč. crvena (Klement Gotvald) i 8 Kč. smeđa (narodni zbor).

4) 28. II. 1953. — Spomen marke u čast slavnih spisatelja i pesnika: 1 Kč. siva (Martin Kukucin), 1.50 Kč. smeđa (Jaroslav Vrhlicky), 2 Kč. crvena (Karel Jrao-mir Erben), 3 Kč. opekasta (Vaclav Matej Kramerus) i 5 Kč. plava (Josef Dobrov-sky).

1) 8. III. 1953. — Prigodne marke za »Me-dunarodni dan žena«: 1.50 Kč. plava (majka sa svojim detetom) i 2 Kč. crvena (žena sa zastavom).

2) 5. III. 1953. — Spomen marke o 10-go-dišnjici smrti Bedžiha Vaclaveka: 1 Kč. sme-đa (otvorena knjiga i buktinja) i 3 Kč. neran-džasta (B. Vaclavek).

3) 12. III. 1953. — Marka žalosti za maršalom Staljinom: 1.50 Kč. sivo-crna (Sta-ljin).

4) 19. III. 1953. — Marke žalosti za pret-sednikom Klementom Gotvaldom, s njego-vom slikom, sa inicijalima »K G« i sa datumi-ma rođenja i smrti: 1.50 Kč. crna i 3 Kč. crna.

5) 19. III. 1953. — Spomen blok o smrti predsednika K. Gotvalda s njegovom slikom u sredini listića vel. 67×100 mm., na kome su natpisi u slavu pokojnika: 5 Kč. crna.

6) 7. IV. 1953. — Spomen marka o 75-go-dišnjici prvog kongresa socijal-demokratske partije i otvaranja muzeja češkog radničkog pokreta u Pragu: 2 Kč. smeđe crvena sa slikama u posebnim medaljonima trojice pio-nira partije: Jozefa Boleslava Pecke, Ladi-slava Zapotočkog i Jožefa Hibesa, sa legen-dom »Čest i Slava Prvim Prokopnikom So-cializmu v Naši Vlasti«.

ŠPANIJA

2. II. 1953. — Za uspomenu na dramskog pisca Gabriele Talles, poznatog pod ime-nom Tirso de Molina (1571—1648) izdata je jedna marka od 15 c. zelena, sa portre-tom Molininim.

VATIKAN

12. II. 1953. — O proslavi Sv. Marije Goreti izdate su dve marke sa njenom sli-kom: 15 L. smeđa i ljubičasta i 25 L. ru-žičasta i plava.

RADIO — NOVI SAD

Daje redovno svake nedelje u utorak radio-emisiju za filateliste na ma-darskom jeziku. Početak u 9 časova pre podne. — Emisije traju 15 min.

A noviszádi rádió-leadó heti rendszeres magyarnyelvű külön adást ad a bélyeggyűjtők részére. Az adást minden kedden délelőtt 9 órakor kezdik és 15 percig tart. — Felhívjuk a vajdasági bélyeggyűjtők figyelmét erre az érdekes műsorra.

Pregled cena maraka zone „B“ u 1953 god.

Naziv serije	Zumstein	Michel	Yvert	Scott
1 maj 1948 „triptik“	br. 1—3 15.— 16.—	br. 1 I/III 68.— 68.—	br. 1—3 900.— 1050.—	br. 1—3 4.50 4.50
1 maj 1949	br. 7 —60 —60	br. 4 2.— 1.75	br. 4 30.— 40.—	br. 4 —20 —20
Partizani s pretiskom	br. 15—24 10.— 8.—	br. 12—21 34.— 28.—	br. 5—14 555.— 655.—	br. 5—14 3.50 3.50
UPU	br. 25—26 30.— 36.—	br. 22—23 90.— 92.—	br. 15—16 1500.— 1500.—	br. 15—16 6.— 6.—
100 g. željeznice	br. 34—37 7.— 7.50	br. 31—34 21.— 22.50	br. 17—20 625.— 625.—	br. 17—20 1.10 1.10
1 maj 1950	br. 39—40 3.50 4.—	br. 44—45 9.— 8.40	br. 21—22 200.— 300.—	br. 21—22 —80 —95
Životinje	br. 41—48 10.— 5.50	br. 36—43 22.50 22.50	br. 23—24, 26, 28, 30—33 920.— 1170.—	br. 23—30 2.83 2.33
Životinje u prom. bojama	br. 43a, 50—51 —80 —70	br. 46—49 1.05 —70	br. 25, 27, 29 85.— 100.—	br. 31—32 —20 —20
1 maj 1951	br. 52—53 2.60 3.30	br. 50—51 6.15 5.65	br. 34—35 225.— 265.—	br. 33—34 —60 —80
Ital. kultura — Ver- gerio	br. 54—56 6.— 7.—	br. 52—54 22.— 22.—	—	br. 37—39 —
Trubar—Marulić	br. 58—59 4.50 5.—	br. 55—56 25.— 25.—	—	—
Sportovi	br. 63—68 5.— 5.—	br. 60—65 18.— 18.—	—	br. 42—47 —
60-god. M. Tita	br. 69—71 3.— 3.—	br. 66—68 15.— 15.—	—	br. 48—50 —
Dečja nedelja 1952	br. 72 —50 —40	br. 69 1.25 1.—	—	—
Olimpijada	br. 73—78 7.— 7.—	—	—	br. 51—56 —
Dan mornarice	br. 79—81 3.— 3.—	—	—	br. 57—59 —
VI kongres KPJ	br. 82—85 1.80 1.80	—	—	—
Fil. izložba Kopar	br. 87 —50 —50	—	—	—
Fil. izložba (blok)	br. 88 2.50 2.50	—	—	—
Avionske				
Gospodarska izložba	br. 5—6 4.— 1.80	br. 2—3 12.— 4.25	br. 1—2 300.— 75.—	br. C1—C2 1.10 1.10
Razni motivi (u lirama)	br. 8—14 11.— 12.—	br. 5—11 40.— 33.—	br. 3—9 1020.— 1080.—	br. C3—C9 3.10 3.10
Razni motivi (u dinarima)	br. 27—33 22.— 22.—	br. 24—30 78.— 78.—	br. 10—16 1235.— 1360.—	br. C10—C16 4.95 4.85
100-god. željeznice (2 bloka)	br. 38 A/B 30.— 35.—	br. 35 A/B 200.— 220.—	br. 1 2000.— 2000.—	br. C17—C17a 5.— 5.—
UPU 1952	br. 60—62 13.— 13.—	br. 57—59 40.— 40.—	br. 17—19 —	—
Doplatne Crv. Krsta				
Porušeni domovi 1948	br. 4 1.— 1.—	br. 1 3.75 3.—	—	br. RA 1 —20 —20

Porušeni domovi
1948 sa crvenim
pretiskom

br. 4 I
80.— —

Bolničarka 1950

br. 49
—50 —50

Zastava 1951

br. 57
1.— 1.—

Bolničarka 1952

br. 86
—25 —25

br. 2
3.— 2.75
br. 3
6.— 6.—

Porto marke

Buktinja I sa pre-
tiskom

br. 2—6
5.50 4.—

Ribe

br. 8—12
4.— 4.—

Buktinja II sa pre-
tiskom

br. 14—21
6.— 6.—

br. 1—5
20.— 23.—
br. 6—10
15.— 15.—

br. 1—5
116.— 116.—
br. 6—10
235.— 295.—

br. J1—J5
1.25 1.25
br. J6—J10
—56 —56

Doplatne porto za Crv. Krst

Porušeni domovi
1948

br. 1
40.— —

Bolničarka s dete-
tom 1951

br. 7
—60 —60

Zastava Crv. Krsta
1951

br. 13
1.— 1.—

Crveni Krst 1952

br. 14
—25 —25

br. 1
60.— 65.—

br. 2
4.25 4.25

br. 3
10.— 10.—

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

По решењу V редовне годишње скупшти-
не Савеза филателиста Србије, одржане 29
марта 1953, одређен је члански допринос за
редовне чланове по 40 динара месечно. Овај
се члански допринос има плаћати квартално
унапред или дозначавати најкасније до 10-ог
за дотични месец Савезу филателиста Срби-
је у Београду на његов текући рачун бр.
103-Т-440.

Чланарина за омладинце остала је, као и
до сада, 5 динара месечно, која се има у-
платити и Савезу дозначити у напред озна-
ченом року заједно са чланарином за ре-
довне чланове.

Уписнина је остала као и до сада.

Сваки редован члан добија бесплатно ча-
сопис „Филателисту“. — Чланови омладин-
ци, који желе да добијају часопис, треба да
се претплате. Претплата износи полугоди-
шње 120 динара, а годишње 240 динара.

*

Наш Савез је извршио код Управе ПТТ
службе у Копру резервацију за следеће е-

мисије марака, које су пуштене у течај од
почетка ове године:

Издање 10-годишњице смрти Н. Тесле;
цена серије 45 дин.

Франко марке „Привреда“ 8 вредности;
цена серије 116 дин.

Позивају се подружнице и повереништва
да у најкраћем времену, али најкасније до
краја овог месеца прикупе од својих чланова
новац за ове марке и да га дозначе на тек.
рачун Савеза 103-Т-440. На полеђини чек.
уплатнице треба јасно навести, колико се се-
рија од појединих емисија поручује.

Скреће се пажња да се набавка појединих
емисија из Копра у будуће не може вршити
као до сада месецима. Ко до одређеног ро-
ка не дозначи новац и не саопшти Савезу,
на колико серија рефлектира, сматраће се
да на марке не рефлектира и за ту подруж-
ницу односно повереништво неће се моћи
извршити набавка.

*

За набавку пригодне марке и блока, изда-
тих за филателистичку изложбу у Копру

треба се директно обратити на Филателистички клуб у Копру, а не на СФС. Цена једне марке и блока је 100 дин.

*

СФС има могућности да у кратком времену преузме извесну мању количину издања „Олимпијада“ ФНРЈ по цени од 208 дин. по серији. Поручити се могу уз истовремену дознаку одговарајућег новца и уз услов да се уз сваку серију „Олимпијаде“ уплате и 2 серије Филателистичке изложбе у Београду по 35 динара за 1 комад. — Према томе, за сваку серију „Олимпијаде“ и за 2 серије Филател. изложбе треба дозначити 278 динара.

ПРЕДАВАЊЕ О ФИЛАТЕЛИЈИ

Претседник С. Ф. С. инж. Жива Ђорђевић одржао је маја 1953 у малој сали Коларчевог универзитета у Београду предавање о филателији. Најпре је говорио о филателији и њеном развоју, па и о користи од ње и нарочито истакао њену поучну и васпиту страну. Говорећи о постанку поштанске марке и о њеним творцима, нарочито се задржао на улози Ловренца Кошира на стварању прве поштанске марке и о његовом значају у филателији. Да би истакао и утврдио његову величину и значај у поштанској служби и филателији, изнео је намеру, да се идуће године, кад буде Словенија откривала у Љубљани споменик идејном творцу поштанске марке, сину Словеније, и прослављала 150-годишњицу његова рођења, приреди тамо и међународна филателистичка изложба, што ће се предложити редовним путем на скупштини Ф. И. П. у Лисабону. — Интересантан је био део предавања о покушају израде поштанске марке на ослобођеној територији у Дрвару; цртеж и рез у дрвету, као и прве отиске извршио је борац-уметник Ђ. Кун. — После предавања приказан је и филм о изради марака. — Предавање је било добро посећено.

МАРКЕ АУТО И МОТО ТРКА

Дан пре пуштања у течај ових марака извештен је С. Ф. С. да та емисија неће бити у слободној продаји на поштама, већ да су за организоване филателисте обезбеђене, од стране Дирекције пошта, по две комплетне серије (за сваког члана редовног и омладинца).

Због кратког времена С. Ф. С. није могао новим расписом да обавести подружнице и повереништва о горњој одлуци Главне дирекције пошта.

Потребно је да све подружнице и повереништва у што краћем року прикупе од својих чланова новац за ту емисију марака и да га дозначе на тек рачун Савеза број 103—Т—440, најкасније до краја јуна ове године. На полеђини чека навести сврху дознаке. Накнадне поруџбине и дознаке неће се моћи узимати у обзир.

Цена комплетне серије 165.— динара.

За ову прилику издата је пригодна коверта, која се може поручити код „Југофилателије“ у Београду, Палмотићева улица број 2. Новац за те коверте не треба слати Савезу, јер их он не може испоручивати.

ПОРУЏБИНЕ КОПАРСКИХ ИЗДАЊА ПРЕКО С. Ф. С.

Многе подружнице и повереништва не дозначују у одређеном року новац за разне емисије марака из Копра, иако нису изузеле ни све марке од ранијих издања, на које су имале права по свом бројном стању. Зато понављамо да се дознаке Савезу имају одмах извршити за ове нове емисије марака: из Копра:

Никола Тесла	Дин. 45 по серији
Нове привреди	Дин. 116 по серији
Уједињене Нације	Дин. 95 по серији
Ауто и мото трке	Дин. 165 по серији

Од прошлогодишњих емисија уплаћена је Савезу до сада мала количина нових порто марака по цени од 218 дин. за серију. Упозоравамо да се ова уплата има одмах извршити, јер накнадне поруџбине неће моћи бити узимане у обзир.

Нарочито се скреће пажња на то, да поједине подружнице и повереништва не рачунају с тим, да код Савеза имају од раније уплаћене поједине емисије марака. Потребно је да, према салду, који су добили у изводу његовог рачуна од 31. XII. 1952, сами проконтролишу да ли имају уплаћено довољно новаца за све горе наведене марке и да разлику, која би недостајала, одмах дозначе Савезу. Свакако, треба узети у обзир и све оне марке, које су по разним требовањима примили од Савеза, рачунајући од 1. јануара ове год. до данас.

ПЛАЋАЊЕ ЧЛАНСКИХ УЛОГА

Расписом бр. 81 С. Ф. С. упозорио је све подружнице и повереништва да се чланарина мора платити најкасније до 10-ог за дотични месец. Већина подружница и повереништава извршава ову обавезу; али их има још много, које стално закашњавају са дознаком чланарине, односно је уопште и не плаћају.

С. Ф. С. је одлучио да се емисије нових марака испоручују само оним подружницама, које су своју чланарину на време измириле. Према томе, није довољно дозначити само новац за марке, већ мора бити измирена и чланарина за дотични месец, односно тромесечје и ликвидиран сваки заостатак од прошле године, односно првог тромесечја ове год.

КОВЕРТЕ „ЈАТ“-а ЗА ПРВИ ЛЕТ БЕОГРАД-ПАРИЗ

Приликом првог лета Београд-Париз, који је извршен 20 маја о. г. примио је С. Ф. С. од „ЈАТ“-а врло малу количину пригодних коверата, које су подељене члановима, — и више их нема. Расподела је извршена тако, да је по једну коверту добио члан,

за кога се знало, да скупља коверте. Подружницама и повереништвима у унутрашњости достављен је такође мали број тих коверата, да их расподеле само оним својим члановима, који одиста скупљају оваке коверте. — Пошто С. Ф. С. нема више тих коверата, излишно је да се од њега тражи накнадна испорука.

НОВО ПОВЕРЕНИШТВО У ПАРАЋИНУ

У Параћину је основано самостално повереништво. 9 маја о. г. састали су се параћински филателисти у просторијама Народног одбора Градске општине и формирали своје повереништво. За повереника је изабран Светислав Стојановић, службеник Народне банке. Повереништво је формирано од 6 старих чланова пребачених из Ћуприје и од 6 ново-уписаних чланова, тако да Параћин на почетку свог рада има укупно 12 чланова, од којих је 5 омладинаца.

ПРЕСТАНАК РАДА У ЦРВЕНКИ И БАБУШНИЦИ

Услед малог интересовања чланства и отселења повереника из ових места, престала је с радом подружница у Црвенки и повереништво у Бабушници.

ПРАВИЛНИК О РАДУ СУДОВА ЧАСТИ

Савез филателиста Србије припрема правилник о раду судова части при филателистичким организацијама, којим се предвиђа читав низ мера за учвршћивање аматеризма и заостравање курса ка чистом аматеризму у филателистичким организацијама.

ИЗ ПОДРУЖНИЦЕ „ЕВЖЕН ДЕРОКО“ БЕОГРАД

III редовна годишња скупштина је одржана 20 фебруара 1953.

Пошто је усвојен дневни ред, изабрано је радно претседништво, записничар и оверачи записника, па су поднети извештаји управног одбора, благајника, надзорног одбора и суда части. У дискусији по овим извештајима говорило се о раздеоби и набавци марака ВУЈНЕ, о срећкама из Загреба, о издавању пригодних марака у мањем броју вредности (по једна) и са малом номиналом, о часопису, о стагнацији и опадању филателије и о узроцима те појаве. По завршеној дискусији дата је разрешница старој управи, па је изабрана нова: **Управни одбор:** за претседника Драгослав Стевановић, за благајника Симиша Остојић, за заменика благајника и за поделу марака Милом Илић, за секретара Бранислава Печорник, за заменика секретара Др. Славко Енсмингер, за економа — чувара марака Милан Илић, за прикупљање уплате за марке Александар Ђурђевић, за заменика економа Марио Грисолд, за повереника за часопис Јован Краставчевић, за каталог Часлав Костић, за чланове управе: Велибор Станко-

вић, Милан Марковић, Рихард Грејан, Д. Кокотовић и Андрија Будимир. — **Надзорни одбор:** претседник Риста Аћимовић, чланови: Слободан Стефановић и Јоца Јовановић. — **Суд части:** Мирко Хабдија, Душан Николајевић и Мирослав Нежман.

Предложено је и усвојено да се за активнији рад поделе награде у маркама: Симиши Остојићу, Бранислави Печорник, Миши Илићу, Др Славку Енсмингеру, Александру Ђурђевићу, Милану Марковићу и Драгославу Стевановићу.

ИЗ КУЛЕ

Редовна годишња скупштина одржана је 22 фебруара 1953.

По предлогу претседника једногласно је прихваћен дневни ред, а затим изабрано радно претседништво, записничар, оверачи записника и кандидациона комисија, па се прешло на подношење извештаја управног одбора о раду у прошлој години, благајника, надзорног одбора и суда части. У дискусији о овим извештајима углавном се говорило о подели марака, па је дата разрешница старој управи. Прихваћен је предлог да се упуте писмена захвалница Занатској задрузи за уступљене просторије Подружници за одржавање састанака.

По предлогу кандидационе комисије изабрана је нова управа: **Управни одбор:** за претседника Киш Јанко, за секретара Ковач Александар, за благајника Фирстнер Стеван, за чланове управе: Намет Јован, Дудаш Винце и Ковач Јосип. — **Надзорни одбор:** Хефлих Матија и Бехерер Јакоб. — **Суд части:** Др. Ачански Милорад, Дудак Томо и Гол Лајош. — **Омладински руководилац:** Бехерер Јован.

После тога донесени су закључци о омасовљењу филателије у месту и околини, о приређивању једне смотре марака и о одржавању предавања омладини.

Адреса за преписку: Киш Јанко. Ул. Ивана Рибара бр. 76. Кула.

ИЗ ЗРЕЊАНИНА

Редовна годишња скупштина Подружнице СФС у Зрењанину одржана је 22 фебруара 1953 год.

По избору радног претседништва, записничара и оверача записника прочитани су извештаји о раду управног одбора у 1952 години, благајника, надзорног одбора и суда части, па је претседник објавио дискусију, за коју се нико није јављао, већ је једногласно дата разрешница старој управи.

Нова управа је изабрана по предлогу кандидационе комисије: **Управни одбор:** за претседника Момирски Радивој, за претседника Месман Ирена, за секретара Бурањи Иштван, за зам. секретара Петканић Богдан, за благајника Ваје Петар, за зам. благајника Инж. Божјак Жарко, за члана управе Молнар Ференц, Наздравецки Иштван и Ек Антон. — **Надзорни одбор:** Олах Лајош, Бошан Александар и Мелих Геза. —

Суд части: Др. Јесенски Фердо, Глигоров Милорад и Подградски Јосиф.

Адреса за преписку: Бурањи Иштван. Ул. Иве Лоле Рибара 33. Зрењанин.

ИЗ ЗАЈЕЧАРА

III редовна годишња скупштина Подружнице СФС одржана је 3 фебруара 1953. Утврђен је дневни ред, па је, по отварању скупштине, изабрано радно претседништво, записничар и оверачи записника.

По поднесеним извештајима управног одбора, благајника и надзорног одбора, отворена је дискусија. Претседавајући одаје признање Милојку Вељковићу, секретару и в. д. благајника за примеран и несебичан рад, којим је, у главном, постигнут добар успех Подружнице. Било је говора о тешкоћама при наплати чланарине и нередовном слању марака. На завршетку дискусије дата је разрешница старој управи и изабрана нова: **Управни одбор:** Др. Мића Милићевић, Милојко Вељковић, Жарко Сајевић, Милорад Андрејевић, Влада Пејовић, Петар Петровић, Димитрије Вукић и Цита Паунковић. **Надзорни одбор:** Др. Крунослав Поповић, Марија Ст. Вељковић и Цветко Ничић.

Извештај о конституисању и адресу за преписку нису нам доставили.

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Пета редовна годишња скупштина С. Ф. Б. и Х. одржана је 15. III. 1953. у Сарајеву.

На скупштини је проанализиран рад Савеза у прошлој години и истакнути су постигнути успјеси, док се критички осврнуло на пропусте и грешке чињене у том времену. Истакла се потреба већег осамостаљења подружница и повјереништава, а у вези с овим подвучена је потреба непосредније везе Управе Савеза са основним организацијама. Истакнута је и потреба веће и шире координације између Савеза и ПТТ службе, као и других масовних политичких и друштвених организација.

Након разрјешења дужности старе Управе изабрана је нова:

Управни одбор: за претсједника Вјекослав Трбарић, за I потпретсједника Албин Шибеник, за II потпретсједника Георгије Гикалов, за тајника Ибро Харашлић, за благајника Константин Покровски, за главара размјене Вилко Бар, за одборнике: Инж. Александар Радулашки, Бевад Пашић, омладинац, Исмаил Черкез, инж. Сократ Жакула, инж. Павле Грегоријев, сви из Сарајева, те Павле Фишер из Тузле и Богдан Марковић из Бањалуке.

Надзорни одбор: Вјекослав Гиљановић (претсједник), Мато Ловреновић и Фехим Бехлиловић.

Суд части: за претсједника Милош Љесковац, а за чланове: Анте Боначић и Јован Почуча.

За делегате за годишњу скупштину Саве-

за филателиста Југославије: Вј. Трбарић, Ф. Бехлиловић, Г. Гикалов, А. Шибеник, И. Харашлић, В. Бач, А. Радулашки, П. Фишер, С. Жакула и К. Покровски.

Са скупштине су послати поздравни телеграми Савезу филателиста Југославије и Дирекцији ПТТ Сарајево.

Адреса за писма: Савез филателиста Босне и Херцеговине, Сарајево — Пошт. фах 57.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ С. Ф. Б. и Х. У САРАЈЕВУ

11. I. 1953 одржана је годишња скупштина Подружнице СФБХ у Сарајеву.

Након што је претсједник Подружнице поздравио присутне чланове и госте предложио је дневни ред, који је прихваћен.

За записничара изабран је Ибрахим Харашлић, а за овјероваче записника Др. Мато Боначић и Георгије Гикалов.

Из извјештаја тајника и благајника, као и из извјештаја Надз. одбора видело се да је Подружница у минулој радној години показала видног успјеха и добрих резултата. Чланство је прорешетано, и оно што је остало, остало је у истини из љубави према филателији. Подружница је активно учествовала на прошлогодишњој Првој послјератној Југосл. филател. изложби у Београду. Из ове Подружнице учествовало је 8 излагача са 10 изложака у 15 витрина, а изложци су добили: 2 позлаћене, 2 сребрне и 3 брончане плакете, као и 3 похвалнице.

Изнијете су смјернице за будући рад и предложени потребни закључци, који су били прихваћени.

Размјена марака, као и састанци одржавани су редовито, нарочито недељом, кад се одржава и друштвена томбола. — Замјена с иностранством је врло слаба, готово никаква.

Филателистичка литература је много читана, јер се 60 чланова Подружнице укупно претплатило на наше домаће часописе филателистичког садржаја.

Све у свему, рад досадашњег Управног одбора био је задовољавајући, што се истакло и у живој дискусији, која се развила послје изнијетих реферата.

Након разрјешења досадашње управе изабрана је нова:

Управни одбор: Фехим Бехлиловић, досадашњи заслужни претсједник, за потпретсједника Георгије Гикалов, за I тајника Драгомир Торбарић, студент, за II тајника Мира Пенц, за благајника Мухамед Фрљ, за чланове: Албин Шибеник, Исмаил Черкез, Петар Ловреновић и Иван Зиданшек.

Надзорни одбор: Др. Боначић Мато, Дугач Павле и Поцак Јосип.

Суд части: Љесковац Милош, Ивечковић и инж. Николић Миливој.

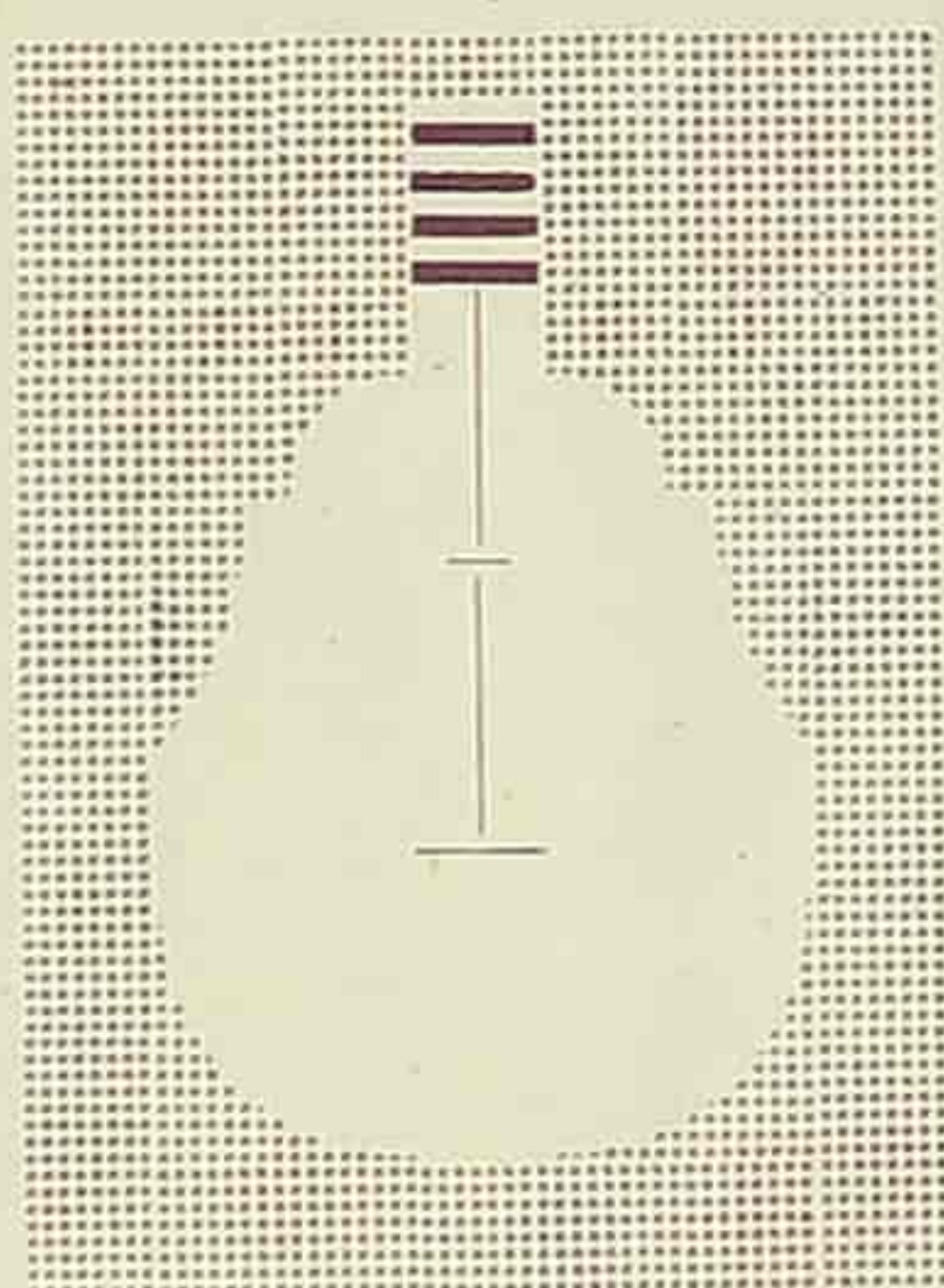
Овом приликом подијељене су почасне дипломе нарочито заслужним члановима Подружнице, који су изабрани за прве почасне чланове за несебичан рад и велико залагање за филателију: Др. Али Осману Мехмедагићу, Милошу Љесковцу, Рiku Елзнеру и, посмртно, Др. Милану Радулашком.

ELEKTRO-TEHNIČKO
PREDUZEĆE SRBIJE

„SVETLOST“

BEOGRAD

ul. Djure Djakovića br. 24a
telefoni: 25867, 23578
poštanski fak 892
telegrami: Svetlost Beograd

Izvodi sve elektroinstalaterske radove na industrijskim i stanbenim objektima, instalacije motornog pogona, elektro-montaže dalekovode i trafo-stanica. Raspolaze visokokvalifikovanom radnom snagom i materijalom domaće i strane proizvodnje.

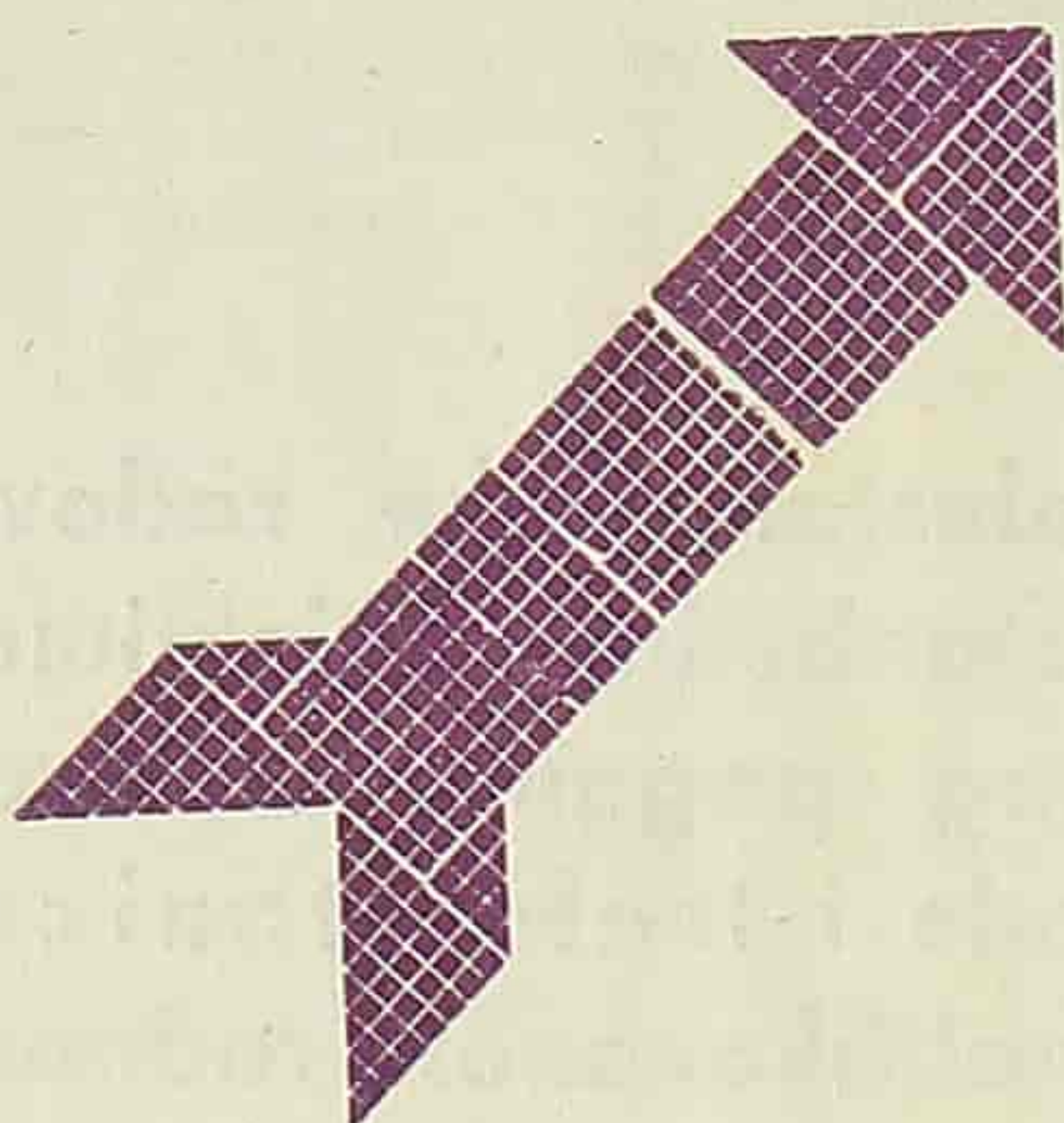

**Х Е М И С К А
И Н Д У С Т Р И Ј А**

ЗОРКА

Ш А Б А Ц

Текући рачун 120-Т-2
Н. Б. филијала ШАБАЦ
Т е л е ф о н 207 и 349
Телегр.: ЗОРКА ШАБАЦ
Железничка станица: Ша-
бац индустриски колосек

ПРОИЗВОДИ:

Техничке хемикалије :

КИСЕЛИНЕ :

сумпорна
олеум (пушљива сумпор-
на)
акумулаторска
сона
хлорсулфонска

Остале хемикалије:

Бариум карбонат
Бариум хидроксид
Бариум сулфат
Калциум-хидросулфид
Магнезиум хлорид
Магнезиум карбонат
Натриум сулфат безводни
Натриум сулфат кристал-
ни (Глаубероба со)
Натриум триосулфат
Натриум сулфит
Натриум сулфит-фото
Натриум бисулфит
Плумбол прах
Винобран (калиум-мета-
бисулфат)

Средства за заштиту биља

Арсенол
Бакарни креч
Бариум хлорид
Гамадин
Калциум арсенат
Куприкарб
Креозан
Никотинол
Оловни арсенат
Плави камен
Сумбарит
Сумпорол

На бази ДДТ-а;

Пепеин прах
Рапеин
Емулзије

Средство против мољаца:

Дибенол

За лечење реуматизма и ишијаса

Сулфуран